

Velja po pošti:

za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6.50
za en mesec " " 2.20

V upravnishvu:

za celo leto naprej K 22.40
za pol leta " " 11.20
za četrt leta " " 5.60
za en mesec " " 1.90

Za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod čez dvorišče nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona štev. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona štev. 188.

Inserati:

Enostop. petivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 „
za trikrat 9 „
za več kot trikrat . . . 8 „

V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Današnja številka obsega 6 strani.

Delavsko ministrstvo.

Delavsko ministrstvo je zdaj osnova-
no. Sicer se bo še državni zbor imel pečati
z njegovimi agendami in najbrž bodo de-
bate o tem precej burne, toda upravičeno
je upanje, da se na vladnem načrtu nič ne
bo izpremenilo. Vkljub temu, da najvaž-
nejše delavske socialno-politične agende
ostanejo pri trgovinskem ministrstvu in
pri ministrstvu za notranje zadeve, bo de-
lokrog novega ministrstva obširen in va-
žen dovolj. Dr. Gessmann bo v njem lahko
razvil svoje velike upravne zmožnosti.

Današnja »Wiener Zeitung« objavlja
tozadevni vladni načrt. Ministrstvo za
javna dela bo obsegalo sledeče:

I. **Gradbene zadeve.** A. Administra-
tivne. Gradbena postavoja. Gradbeno
zdravstvo. Organizacija, izpiti in persona-
lije državnega gradbeništva (dozdaj re-
sot ministrstva za notranje zadeve). Pri-
vatni tehniki. Izpiti na tehniških visokih
šolah. Skrb za stanovanja. Organizacija in
pospeševanje kredita v to svrhu. B. Teh-
niške. Vrhnje stavbe. Vodne stavbe, iz-
vzemši železniško stavbeništvo ter vodno
stavbeništvo v povzdigo kmetijstva, ker
spada v resort poljedelskega ministrstva.
Cestne zgradbe in mostovi.

II. **Rudarstvo** v celotnem obsegu, ki
spada dozdaj v resort poljedelskega mi-
nistra.

III. **Pospeševanje obrti.** Postavoda-
javne, tehniške in upravne zadeve glede
na elektriške naprave, izvzemši brzjav in
telefon. Pospeševanje uporabe vodnih mo-
či v produktivne svrhe. Privilegije, znam-
ke in vzorci, patenti. Tehniška preizkuše-
vališča, preizkuševalni zavodi za sirovine
in fabrikate, tozadevni izpiti, laboratoriji.
cementiranje, merosodstvo, parni kotli, to-
zadevni izpiti, parne naprave, motorji.
Tehniško pospeševanje na obrtnem polju
obrotno-pospeševni zavodi, predavanja
in kurzi za obrtništvo, vzorni obrti, raz-
stave, tehniška poizvedovališča za malo
obrt. Organizacija in pospeševanje malo-
obrotnega kredita, ustanova osrednje za-
družne blagajne, obrtno delo v kaznilni-
cah, pospeševanje domače obrti. Obrtno
zadružništvo, mojstrski izpiti, zadružni de-
lavski izkaz, organizacija pridobivnih in

gospodarskih zadrug za obrtno proizvaja-
nje, zadružni inštruktorji.

IV. **Obrtno šolstvo.** Popotovalni uči-
telji. Obrtni muzej. Pospeševanje in razpe-
čevanje in nabava proizvodov malega obra-
ta. Pospeševanje tujskega prometa. (Ho-
teli, avtomobilstvo, varstvo pokrajin, pro-
met.)

NAJNOVEJŠA POLITIČNA POROČILA.

Sklicanje tirolskega deželne zboru.
Dunaj, 23. marca. Tirolski deželni
glavar dr. Kathrein je došel sem glede na
sklicanje tirolskega deželne zboru in z
ozirom na Wahrmondovo zadevo.

Rumunski juristi na Dunaju.
Dunaj, 23. marca. Bukareško dru-
štvo juristov je obvestilo tukajšnje rumun-
sko dijaško društvo »Romania Juna«, da
poleti s 100 člani 14. aprila na Dunaj.

Parlament.
Dunaj, 23. marca. Takoj po sklica-
nju parlamenta se vrši 2. aprila konferenca
načelnikov. Vlada in načelniki strank
stojte na stališču, da se ima proračun re-
šiti tudi v plenumu. Razprave v proračun-
skem odseku se bodo na ta način pospešile,
da se bo za posamezne odstavke proraču-
na določila gotova posvetovavna doba.

Jezikovni zakon.
Dunaj, 23. marca. Ministrski pred-
sednik bo načrt o uredbi jezikovnega vpra-
šanja na Češkem v kratkem predložil vo-
diteljem strank in izvedencem.

Deželni zbori.
Dunaj, 23. marca. »Deutsch. Korr.«
poroča, da se bodo nekateri deželni zbori
sklicali koncem marca na dva do tridnevno
zasedanje, drugi pa šele po Veliki noči.
Prava posvetovavna doba pa bo šele v
septembru in oktobru.

Vseučiliško vprašanje.
Dunaj, 22. marca. V soboto se je mi-
nistrski svet posvetoval o visokoškolskem
vprašanju.

Tretji banov reskript.
Zagreb, 23. marca. Oficielno se po-
trjuje, da ima ban kraljevski reskript, ki
ga poblašča, da sme proglasiti izjemno sta-
nje. Tozadevni dementi pl. Josipoviča je
torej neresničen.

Štrajkujoči časnikiarski poročevalci v nem- škem državnem zboru.

Rim, 23. marca. Sindikat časnikar-
skih poročevalcev, ki ima člane po celem
svetu, je brzojavil štrajkujočim časnikar-
skim poročevalcem nemškega državnega
zboru, da toplo simpatizira z njimi.

Kredit za rusko mornarico.
Peterburg, 23. marca. Ministrski
svet je sklenil, da se hoče izogibati vsa-
kega spora z dumo glede na mornariško
predlogo. Če se predlog za zvišanje kre-
dita odkloni, postavijo v proračun lanske
postavke.

**Sandžaška železnica in Albanci. — Želez-
nica Donava-Jadransko morje.**
Carigrad, 23. marca. Neutemelje-
na so poročila, da nasprotujejo Albanci v
mitroviški okolici in v skopeljskem paša-
liku sandžaški železnici. Prebivalstvo in
turški časopisje marveč pozdravljata na-
meravano železnico.

Zopet nastop grške čete.
Carigrad, 23. marca. Serfidški gu-
verner poroča, da je prekoračila 15. t. m.
neka grška četa, v kateri so bili tudi grški
vojaki, grško mejo. Grki so na to ubili v
Strumgi štiri pastirje in neko žensko. Po-
begnili so na to nazaj na Grško.

Italijanske znamke v Albaniji.
Atene, 23. marca. Ker je italijanski
poštni urad izdal znamke z napisom »Al-
bania«, vlada v Grčiji veliko razburjenje.
To je znamenje, da italijanska vlada ne pri-
znava več določbe berolinskega kongresa,
po kateri ima Epir pripadati Grčiji. Svoj
čas je grof Goluchowski na prošnjo grške
vlade posredoval pri italijanski, da ni iz-
dala takih poštne znamk, zdaj pa se zdi,
da so ti ozirom padli.

**Angleški ministrski predsednik nevarno
obolel.**
London, 23. marca. Ministrski
predsednik Campbell-Bannerman je ne-
varno obolel. Ima srčno bolezen in vode-
nico. Angleški premier je tako hudo bolan,
da ga ne smejo obiskati niti njegovi tova-
riši ministri.

**Angleški ministrski predsednik nevarno
obolel.**
London, 23. marca. Ministrski
predsednik Campbell-Bannerman je ne-
varno obolel. Ima srčno bolezen in vode-
nico. Angleški premier je tako hudo bolan,
da ga ne smejo obiskati niti njegovi tova-
riši ministri.

Preiskave o zarotah.
Carigrad, 23. marca. Turška vla-
da nadaljuje preiskave, ker so baje odkrili
več zarot. Turki so zahtevali, da zaslišijo
ruskega tolmača Hadžibiara, a je odklonilo
zahtevo rusko poslaništvo. Zaprli so ve-
liko osumljenih oseb, med njimi tudi Bel-
gijca Scheperja brez posredovanja belgij-
jskega konzulata. Scheperja so izpustili.
Belgijsko poslaništvo je zato protestiralo.

Nemiri v Rigrendu in Djakovu.
Carigrad, 23. marca. Generalni
nadzornik je ukazal skopeljskemu valiju,
da naj odrine v Rigrend in Djakovo, kjer
so bili nedavno nemiri, da pomiri prebiva-
stvo in da prouči položaj.

**Na smrt obsojeni bolgarski vstaški na-
čelnik.**
Atene, 23. marca. »Agence d'Athè-
nes« poroča iz Monastira, da so obsodili na
smrt načelnika bolgarske ustaške čete,
Atanazova, ker je opustošil grški vasi Cen-
gel in Polok.

Zveza grških s turškimi železnicami.
Carigrad, 23. marca. Grški posla-
nik Gyparis je vložil pri turški vladi proš-
njo, da se sme zvezati grška proga Pirej-
Larissa, ki bo kmalu zgrajena, s turško
železnico.

Sarafavov morilec v Avstriji.
Bukarešt, 23. marca. V Kostanci
so zaprli Bolgara Teodora Ilijeva, ki je iz-
povedal, da je sotovariš Sarafavega mor-
ilca Panice. Po umoru je pobegnil Panica
v Avstrijo, kam, ne ve.

**Podporne blagajne za francosko
duhovščino.**
Rim, 23. marca. »Osservatore Ro-
mano« objavlja oficialno noto, ki prepove-
duje francoskim škofom snovati cerkvene
pomožne blagajne na podlagi kulturalne
postave.

Zaroka abruškega vojvode.
Rim, 23. marca. O zaroki abruškega
vojvode z Mehikanko Elkius se poroča, da
se vojvoda vrne z »Lusitano« v Italijo.
Majnika se poda v New York. Poroka bo
jeseni. Poročilo, da zahteva vojvoda
10.000.000 dolarjev dote, ni resnično, ker
ima vojvoda sam na leto 30.000 lir dohod-
kov.

LISTEK.

Dijamanti kralja Salomona.

Angleški spisal Rider Haggard, posl. J. M.
(Dalje.)

Prebili smo tudi to in stali smo zopet
na veliki cesti na strani jame, ki se je na-
hajala kolosom nasproti.

Od strani ceste, kakih sto korakov
daleč je v bližini koč gorenj in okoli
njega so stale človeške postave. Napotili
smo se proti njim, podpirali drug drugega
in se ustavljali skoro pri vsakem koraku.
Kmalu je ena izmed postav vstala, nas
zagledala, zavpila od strahu in se zgrudila
na tla.

»Infadoos! Infadoos! Oni so, naši pri-
jatelji!«

Obstali smo in on je tekel proti nam,
divje gledajoč in še vedno trepetajoč od
strahu.

»Oh, moji gospodje! Moji gospodje!
V resnici ste vi, ki prihajate nazaj od
mrtvih!«

In stari vojak se je zgrudil pred nami
in objemal Sir Henryjeva kolena in glasno
jokal od veselja.

XIX. poglavje.

Slovo od Ignosija.

Deseti dan po tem znamenitem jutru
nas je zopet našel v naših starih bivališčih
v Loo; in čudno je, ako povem, da so se
nam grozna znamenja naše strašne skuš-
nje le malo poznala, izvzemši, da so bili
moji lasje za kake tri stopinje bolj sivi,
kakor tedaj, ko smo šli v jamo, in da
Good po Foulatini smrti, ki ga je očitno
zelo pretresla, ni bil več tisti, kakor po-
prej. Vendar morem reči, da smatram nje-
no smrt kot srečen dogodek, ker drugače
bi gotovo nastale kake zmede in spletke.
Uboga deklica ni bila naravno domače
dekle, marveč oseba velike, skoro bi de-
jal postavne lepote in precejšnje izobra-
ženosti. Toda tudi, ako bi bila še tako lepa
in še tako izobražena, zveza med njo in
Goodom ne bi bila všečna; kajti kakor je
sama rekla: »Ali se more solnce družiti s
temo in beli s črnim?«

Skoro mi ni treba povedati, da se ni-
smo nikoli več vrnili v Salomonovo za-
kladnico. Ko smo si nekoliko opomogli
od naših naporov in težav, za kar smo po-
trebovali osemindeset ur, smo se zopet
podali v veliko jamo v nadi, da najde-
mo luknjo, skozi katero smo izlezli iz go-
re; vendar brez uspeha. Mejem je nam-
reč deževalo in dež je izbrisal naše sle-
dove; in kar je še več, strani ogromne

jame so bile polne mravljinčarjev in dru-
gih jam. Nemogoče je bilo reči, kateri iz-
med njih smo bili dolžni svojo rešitev. Dan
pred našim povratkom v Loo smo si še
enkrat ogledali čudeže jame s kapniki in
gnani od nekega nemirnega čustva pro-
drli še enkrat v dvorano mrtvih; in ko
smo lezli pod sulico bele smrti, smo z za-
čudenjem, ki ga ne morem popisati, zri-
li na skalovje, ki nas je oropalo rešitve;
spomnili smo se neizmernih zakladov na
oni strani, skrivnostne čarovnice, katere
ostanki so ležali sedaj stlačeni pod skal-
natimi vrati, in lepe deklice, ko smo stali
pred vrati njenega groba. Dejal sem, da
smo zrl na skalovje; kajti četudi smo še
tako pozorno in natanko preiskovali, ni-
smo nikjer mogli najti stika vrat; ravno
tako nismo mogli najti skrivnosti, s po-
močjo katere so se vzdigovale, akoravno
smo poskušali več kakor eno uro. Gotovo
se je nahajal kak poseben mehanizem,
značilen po svoji nerazumljivi preprosto-
sti za dobo, ki ga je izumila, in jaz dvo-
mim, ako zamore svet pokazati kaj po-
dobnega.

Nejevoljni smo opustili vse poizkuse;
in če tudi bi se skalnata vrata naenkrat
zopet vzdignila pred našimi očmi, dvo-
nim, ako bi bili toliko pogumni, da bi pre-
stopili stlačene ostanke Gagool in še en-
krat stopili v zakladnico, tudi ako bi za

gotovo vedeli, da dobimo neizmernih di-
jamantov. In vendar bi zakričal vzpričo
misli, da bi zapustili ta zaklad, najbrže
največji zaklad, ki je bil nakopičen na
enem prostoru, kar pomni zgodovina.
Vendar nismo mogli do njega. Samo z di-
namitom bi si mogli narediti pot skozi pet
čevljev debelo živo skalo. In tako smo ga
pustili. Morebiti bude v kakem daljnem še
nerojenem stoletju bolj srečen raziskova-
lec zadel na ta: »Odpri se, Sezam!« in
preplaval svet z dragulji. Toda jaz dvo-
mim. Zdi se mi, da se dragulji v vrednosti
milijonov in milijonov in dragulji, ki leže
v treh kamenitih skrinjah ne bodo nikdar
lesketali okoli vratu pozemeljske kraso-
tice. Oni in pa kosti Foulate si bodo delali
družbo notri do konca sveta.

Razočarani smo se vrnili in se na-
slednjega dne podali v Loo. In vendar je
bilo zelo nevhvaležno od nas, ker smo bili
razočarani, kajti, kakor se bode čitateli
spominjal, sem bil jaz po srečni misli toli-
ko previden, da sem si napolnil žepe svo-
jega starčega lovškega plašča z dragulji,
predno smo zapustili ječo. Med potjo, ko
smo se valili po strmem bregu jame na-
vzdol, jih je zelo veliko padlo iz žepov,
vštevši skoro vse večje, ki sem jih položil
na vrhu. Toda, povedano tako primero-
ma, ostalo jih je še zelo mnogo, vštevši
osemnajst velikih kamenov, ki so tehtali

HRVAŠKA.

Hrvaška.

»Agramer Tagblatt« poroča, da se je ban Rauch v petek večer odpeljal z osebnim vlakom v Budimpešto. — V avstrijski zbornici poslancev se namerava takoj v prvih sejah predložiti nujen predlog o protustavnih razmerah na Hrvaškem, ki nasprotujejo nagodbi. Ta predlog, ki ga vložijo kršćanski socialci ali pa Čehi, bodo podpirale skoraj vse parlamentarne skupine. Namen je seveda le demonstrativen, ker vlada na predlog ne odgovori, češ, da isti pomenja vmešavanje v ogrske zadeve. — »Magyar Estilap« poroča, da pojde ministrski predsednik Weckerle prve dni tekočega tedna na Dunaj, da zaprosi za avdienco pri vladarju, kateremu bo med drugim poročal o hrvaškem vprašanju. Od te avdijske se pričakuje važne odločbe.

§ 7. PROTI POLJAKOM.

Berolin, 20. marca. Glede na § 7. novega združevavnega zakona so svobodomiselnici že odnehali. Bili so namreč med tem povabljeni k Bülowu na »intimni dîner«. § 7. se bo glasil vsled kompromisa tako-le: Volivni shodi so od dne razpisa volitev dovoljeni povsod tudi v nemškem jeziku brez nobenih omejevanj. Drugi shodi v nemškem jeziku pa so dovoljeni le v onih krajih, kjer je nemškega prebivalstva 60 odstotkov, ako se naznanijo tri dni prej. Drugod pa se ureditev tega vprašanja prepušča deželni vladam v toliko, da smejo dovoliti v posameznih slučajih izjeme.

Dnevne novice.

+ **Imenovanje.** Dvorni svetnik Šuklje je imenovan za deželnega glavarja kranjskega, za njegovega namestnika pa deželni poslanec baron Lichtenberg. »Wiener Zeitung« objavi ta imenovanja v torek ali v sredo. Ista »Wiener Zeitung« bo objavila tudi sklicanje deželnega zbora kranjskega za soboto, dne 28. t. m.

+ **Deželni zbor kranjski**, ki ga je vlada nameravala sklicati v petek, 27. t. m., se bo sklical na željo obeh slovenskih strank šele v soboto 28. t. m. V tem zasedanju se bodo izvršile samo dve stvari, 1. se bo deželni zbor konstituiral, 2. bode deželni zbor sprejel nujnost volivne reforme in se bo izvolil ustavni odsek, ki bo imel nalogo pečati se z volivno reformo. Potem bo deželni zbor odgojen. Da pa bo ustavnemu odseku mogoče tudi med odgodeanjem delovati, se bo še v tem zasedanju sklenil poseben zakon, ki določa permanentno ustavnega odseka. Druge stvari se bodo v tem kratkem zasedanju reševale le, če se glede na to sporazumejo vse stranke. Redno zasedanje deželnega zbora bode šele meseca junija, ko bodo zborovali sploh vsi deželni zbori. — »Narodova« vest, da je ministrski predsednik konferiral s posl. Hribarjem, je napačna. Z Beckom so konferirali poslanci Šuklje, dr. Šusteršič in dr. Triller.

+ **Večina in manjšina.** Neki ljudje si belijo glave s težkim vprašanjem, kdo bo v kranjskem deželnem zboru večina in kdo bo manjšina. V »Narodu« beremo vedno, da so klerikalci in Nemci večina, liberalci pa manjšina, čisto nasprotno kakor takrat, ko se je tedanji zli duh slovenske delegacije Ivan Hribar še trkal na prsi češ, mi večina. V nemških listih pa beremo, da so liberalci s »Slovensko Ljudsko

Stranko« v večini in da so Nemci manjšina. »Slov. Narod« za svojo trditev nima nobenega dokaza, on tako piše iz čistega nagnjenja po psovanju in zasramovanju, zato da bi mogel S. L. S. pripisati vsa izdajstva, ki jih je on sam zakrivil. Na obeh straneh ima tako nasilno konstruiranje večine še neki praktični smisel. Oboji so namreč postavili načelo, da bode deželni glavar iz večine, njegov namestnik pa iz manjšine. Oboji priznavajo, da mora biti glavar iz »Slovenske Ljudske Stranke«. Nato pa pravijo liberalci: Ker smo mi manjšina, mora biti namestnik liberalec. Nemško glasilo pa piše: Ne, večina so liberalci in S. L. S., Nemci pa manjšina, zato mora biti namestnik Nemec. Vprašanje večine je torej jako nejasno. Samo to je gotovo, da bo tisti v večini, ki pojde s S. L. S. in z njenimi pravičnimi zahtevami. Ker je imenovan za namestnika deželnega glavarja baron Liechtenberg, stoji nemara vlada na stališču, da so liberalci s S. L. S. v večini. Sicer si naj pa s takimi kombinacijami beli glavo »Slov. Narod«, ki očitno o kompromisnih pogajanjih ni pravi nič poučen in kar divje naprej goni storojajno. Upajmo, da so pogajanja o volivni reformi in o načinu, kako ustvariti v kranjskem deželnem zboru redne razmere, v rokah pametnejših in svoje težke odgovornosti se bolj zavedajočih mož, ki bodo slednjič vendar morali sprejeti neko reformo!

+ **Deželni zbor istrski** je v sobotni seji, razun volivne reforme, kakor poročamo na drugem mestu, še sklenil sledeče: Nabavi se nekaj zemljišč, ki mejijo na deželno bolnišnico v Pulju; zagotovi se za avtomobilno progo Poreč-Pazin polovico svote, potrebne za amortizacijo in za obresti, ki jih morajo plačevati udeležene občine; parnemu tramvaju Piran-Sv. Lucija se zagotovi za dobo 15 let prispevek letnih 10.000 K kot predjem; občini Vodnjan se dovoli 5000 K za vodovodna dela. Odseku se je odkazalo zakonski načrt dež. odbora o pogozdovanju. Poslanec Davanzo predlaga, da se ustanovi za Istro dve mesti kletarskih nadzornikov. Posl. Zarotti interpelira vlado radi izpolnitve interurbanih telefonskih zvez. — Danes, v ponedeljek je zadnja seja istrskega dež. zbora, zadnja sedanje zakonodajne dobe.

+ **Volivna reforma za Istro.** Seje istrskega deželnega zbora dne 21. t. m. se je udeležilo 27 poslancev in vsi trije virilisti. Odsotni so bili poslanci Kompare, Vidulich in Bennati. Navzoč je bil tudi namestnik knez Hohenlohe. Poslanec Bartoli je čital obširno poročilo odseka, s katerim se zakonski načrt utemeljuje in priporoča. V generalni debati naglašal poslanec Spinčič dobre in slabe strani predloge ter izjavlja, da mu vest ne dopušča, da bi glasoval za volivno preosnovo, da pa želi najlepši uspeh vsem, ki mislijo, da bodo s to reformo pomagali našemu narodu. Pri glasovanju se je volivna preosnova sprejela v splošni debati z vsemi glasovi proti glasoma posl. Spinčiča in Mandiča. V podrobni debati je predlagal škof Flapp izpremembo glede veleposestniške pravice cerkvenih korporacij. Predlog je bil odklonjen. Končno je bila volivna reforma, kakor dogovorjena med obema strankama, sprejeta tudi v tretjem branju.

+ **Volivni red za Pulj.** Pododsek dež. zbora istrskega je sklenil predložiti zbornici sledeči volivni red za Pulj: V prvem

volivnem razredu bo 10 odbornikov, od katerih bosta dva pripadala državnim uradnikom, osem pa ostalemu meščanstvu; drugi volivni razred bo imel tudi 10 tretji pa 13 odbornikov, od katerih bodo imeli Italijani 7, Slovani 6 odbornikov; četrti volivni razred, v katerem volijo uslužbenci vojne mornarice, bo imel 10 odbornikov; peti (splošna kurija) pa dva, od katerih bo pripadal eden odbornik Italijanom, eden pa Slovanom. Vseh članov občinskega odbora bo torej 45, med katerimi bo 7 Slovanov in 12 uradnikov.

— **Bralno društvo v Gorjah** vabi k proslavi 50 letnice prikazni Brezmadežne v Lurdu. Vrši se ista v sredo na Marijin praznik, dne 25. t. m. zvečer ob 6. uri v cerkveni dvorani. Na vsopredu je: Slavnostni govor, deklamacija, za lurški jubilej krasna dramatična predstava »Lurška pastirica«, igrokaz v petih dejanjih, končno še živa slika. Vstopnina: Sedeži I. in II. vrste 1 K, III. in IV. vrste 80 vin., V. in VI. vrste 60 vin., stojišča 30 vin. — Odbor pričakuje kar najobilnejše udeležbe; vrle gorjanske diletantije so porok, da bo proslava v vsakem oziru ustrezala. Torej na svidenje na Marijin praznik v bralnem društvu, ko bomo slavili Marijo.

— **Umrli** je v Pragi znameniti češki šolnik dvorni svetnik Jožef Webr vitez Pravomil.

— **Na tramvaju v Trstu** stopijo danes v veljavo zvišani vozni listki. Povišek znaša dva vinarja. V jutranjih urah se bo vozilo po dosedanjih znižanih cenah.

— **Zavoljo trpinčenja živali** so zadnji ponedeljek tržaški redarji aretirali štiri voznike, ki so neusmiljeno pretepali svoje konje. Živali niso mogle naprej, ker so bili vozovi preobloženi.

— **Stratifikacijski tečaj.** V četrtek, dne 9. aprila t. l. ob 9. uri zjutraj priredi c. kr. vinarski nadzornik B. Skalicky v državni osrednji trtnici v Bršljinu pri Rudolfovem praktični tečaj v cepljenju in siljenju ali kalenju (stratificiranju) ameriških ključev. Želeti je obilne udeležbe od strani vinogradnikov in trtničarjev, da se priuče temu koristnemu in pripravnemu delu.

— **Verdski roparski morilec** se je sam izdal. Sumljiv je postal, ker je izdajal mnogo denarja in je bil vsled tega aretiran osumljen tatvine. Dognalo se je končno, da je bil takrat v službi na Verdu, ko je bil oddelkovodja Cedolini v gozdu umorjen in oropan, in da je nekim sodelavcem takoj po umoru izginil. Oblast je dognala, da je ta človek, ki je Hrvat Štefan Samaržič, rojen leta 1886 v Dalmaciji, poslal tudi svoji setri 40 K in svojemu očetu 100 K. Samaržič je to tajil, sestra in oče sta pa priznala, da jima je res poslal denar. Končno je Samaržič roparski umor moral priznati. Dne 9. novembra pret. leta sta srečala Štefan Samaržič, rojen leta 1886. v Dalmaciji, in neki Spreic, ki se sedaj nahaja v zaporu v Ogulinu, v gozdu pri Verdu oddelkovodja Italijana Cedolinija. Cedolin je imel pri sebi mnogo denarja. Ko sta Samaržič in Spreic Cedolinija že od daleč zapazila, je rekel Spreic Samaržiču: »Italijan je umoril našo cesarico, zakaj bi pa midva Italijana ne.« Samaržič pa mu je odgovoril: Počakaj, prosiva ga, naj nama kupi kruha. Med tem se je Cedolini že približal, ju nagovoril ter vprašal, zakaj da ne delata. Onadva pa mu odgovorita, da ne moreta, ker dežuje. Nato zagrabi Spreic Cedolinija za prsi, ga spodbiže z

nogami in podere na tla. Samaržič pa mu je nastavljal nož na levo stran vratu, katerega je Cedolinijo prerezal, Spreic je pa med tem držal Cedolinijo. Potem sta ga napadalca vlekla kakih 25 korakov od onega mesta stran. Cedolini je še parkrat zdihtnil. Branil se ni posebno. Napadalca sta mu ondi pobrala denar v znesku 2400 kron in šla potem še enkrat na mesto napada. Ondi je ležalo še nekaj denarja na tleh, katerega sta pobrala. Ko sta še krvavo sled zakrila z listjem in prstjo, sta se podala peš po glavni cesti proti Trstu. Radi tega umora je bilo aretiranih že sedem drugih oseb, ki so pa svojo nedolžnost dokazale in so jih morali izpustiti.

— **Izključenje delavcev na Reki.** V ladjedelnici »Danubius« so pred dvema leti 150 delavcev izključili, zdaj so jih pa zopet 250. Ako se do jutri ne bo med tovarno in delavstvom dosegel kompromis, se bodo izključili vsi delavci.

— **Upokojen** je šolski nadzornik v Gospiču na Hrvaškem gospod Davorin Trstenjak.

— **Žena se zastrupila.** Tržaška »Zarja« priobčuje poročilo o smrti soproge idrijskega župana. Ne vemo, zakaj se nam je to iz Idrije popolnoma prikrilo. Ako se kaka stvar zgodi, se je z obziri in molčanjem ne more storiti nestorjene. — Obširno poročilo tržaške »Zarje« tudi mi ne bomo popolnoma ponatisnili. Omenjamo samo, da poroča »Zarja«, da so idrijski liberalci po volitvi privlekli s par konji ploho pred stanovanje g. dekana. Zvečer so hoteli prinesiti pred farovž pare in trugo, v kateri bi ležala baba iz cunj. Šele glavarstvo je poseglo vmes in postavilo pred župnišče orožnike. Čez osem dni pa so nosili na pokopališče drugo žensko, ki pa ni bila iz cunj. Bila je žena župana Šepetavca. Brez zvonjenja, brez molitve so jo pokopali v neblagoslovljeno zemljo. Zastrupila se je. Vzrok je bilo razmerje z nekim gozdarskim asistentom. Ne vemo, ako je resnična trditev »Zarje«, da je nesrečna žena hotela še otroke končati, pa je niso pustili do otročjih postelj.

— **Deželni glavar za Goriško.** Tržaški »Balkan« registrira vest, da je baje kandidat za mesto deželnega glavarja na Goriškem poslanec dr. Gustav Gregorin, odvetnik v Trstu.

— **Okolu 30 slovenskih otrok zgorelo.** Clevelandski »Nova Domovina« poroča iz Clevelanda: Kakor smo že poročali, je pogorela velika javna šola Lake View šola na Collamer cesti. V ognju je ostalo nad 160 šolskih otrok, med njimi tudi dosti slovenskih. Kolikor se je moglo dosedaj dognati, so izgubili ti-le rojaki svoje ljubljence: Ivan Zupan, hčeri Angelo in Marjeta; Urbančič, Josipino, 7 let; Marinšek, Kati, 7 let; Mahnič, Josipino, 9 let; Morela, Jerico, 8 let; Jos. Opalek, Josipa in Josipino, 10 oz. 12 let; Gerbec, Emo, 9 let; Šega, Marijo, 11 let; Jak. Samsa, Tončka, 11 let; Marijo, 10 let, Rozalijo, 9 let; Derac, Marijo, 10 let in Fran 9 let; Ign. Perat, Francka in hčer Marijo; Jan. Cimperman, Ivana in Lojziko; Fr. Intihar, Frančiško, 9 let; Ivan Oblak, Ivana; Vidmar, dve hčerki; Golob, Antona; Heferle, dečka; John Škrl, Leopoldino; Rudolf Kern, dva otroka; Janez Kern, enega; Anton Žitnik, 11-letno hčerko; Otroke so izgubili tudi sledeči Hrvati: Popovič, deklico; Fr. Kapodija, Antona, 11 let in Marijo, 9 let; Janez Glizorič, Ivana, 14 let. Ker vlada zlasti med prizadetimi rojaki veliko razburjenje, je težko dobiti natančnih podatkov glede števil žrtev.

— **Tatinska drhal** je kradla Josipu Mahnetu, veletržcu v Trstu že dalj časa velike količine blaga. Te dni pa je prišel Mahne baš zraven, ko je njegov podskladničnik Ernst Kljun dal nakladati iz Mahnetovega skladišča voz fižola. Zaprl so Kljuna in težaka Karola Bürglna, ki je prvoimenovanemu pomagal pri »kupčijah«.

— **Samoumor vojaka.** V neki puljski trdnjavi se je ustrelil iz svoje puške vojak Thema, rodem z Dunaja. Pravijo, da se je ustrelil zaradi preganjanja, ki ga je moral prestajati.

— **Prestavljen** je iz bolnice v Št. Vidu na Glini, Koroško, usmiljeni brat Fr. Wilibald Belec v Gradec.

— **Novice iz Amerike.** V Sunnyside Utah je umrl Slovenec Fran Petrič. Umrli je tudi njegov stric Josip Oman. — Poročil se je v Clevelandu Vinko Kenič z gdčno. Marijo Ban. — Josip Tomažin iz Št. Ruperta na Dolenjskem se je poročil z gdčno. Marijo Uhan iz Trebnjega.

— **Umrli** je v Trstu Ivan Vojnovič, veleposestnik in trgovec, rojen pri Omišu v Dalmaciji.

— **Monopol na vžgalice** hoče uvesti ogrska vlada. Vžgalice bi se podražile.

— **Za proviziorno učiteljico na Brezovico** pride gdčna Ernestina Blaznik, doslej pri Devici Mariji v Polju.

— **Za župnika Sv. Jakob ob Savi** je prezentiran č. g. župnik Anton Jemec.

od trideset do sto karatov. Moj stari lovski plašč je držal še vedno zaklad, ki je bil tako velik, da nas naredi, ako ne milijonarje, vendar zelo premožne ljudi. Torej nisimo tako brez nič odšli.

Ko smo dospeli v Loo, nas je Ignosi kaj presrčno sprejel; bil je zdrav in marljivo utrjeval svojo moč in preosnoval polke, ki so največ trpeli v velikem boju s Twalo.

Brez sape je poslušal našo čudovito zgodbo, ko smo mu pa pravili o strašni smrti stare Gagool, je postal zamišljen.

»Pojdi semkaj,« je poklical zelo starega Induno (svetovalec), ki je sedel z ostalimi v krogu okoli kralja. Starec je vstal, se približal, pozdravil in se vsedel.

»Ti si star,« je rekel Ignosi.

»Da, kralj, moj gospod!«

»Povej mi, ali si poznal čarovnico vseh čarovnic, Gagool, ko si bil majhen?«

»Da, kralj, moj gospod!«

»Kakšna je bila takrat — mlada kakor ti?«

»Ne, kralj, moj gospod! Bila je kakor sedaj, stara in posušena, zelo odurna in polna zlobe.«

»Ni je več, umrla je.«

»Tako, o kralj! Potem je veliko prokletstvo odvzeto od dežele!«

»Pojdi!«

»Koom! Grem, črni psiček, ki je raztrgal vrat starega psa. Koom!«

»Toraj vidite, bratje moji,« je rekel Ignosi, »da je bila čudna ženska, in jaz se veselim, da je mrtva. Ona bi vas pustila umreti v onem temnem prostoru, in bi morili pozneje našla pot, da bi usmrtila še mene, kakor je našla pot, da je usmrtila mojega očeta in postavila na prestol Twalo, ki ga je imela rada. Sedaj pa nadaljujte svojo zgodbo; gotovo se še nikdar ni zgodilo kaj takega!«

Ko sem mu povedal celo zgodbo naše rešitve, sem porabil priložnost, kakor smo se vsi trije dogovorili, ter nagovoril Ignosija glede našega odhoda iz dežele Kukuancev.

»In sedaj, Ignosi, je prišel čas, da se poslovimo od tebe in se podamo na pot, da zopet poiščemo našo lastno deželo. Poglej, Ignosi, z nami si prišel kot služabnik, in sedaj te zapuščamo kot mogočnega kralja. Ako si nam hvaležen, spomni se, kar si nam obljubil: da vladaš pravično, spoštuješ postavo in nikogar ne usmretiš brez sodišča. Potem se ti bo dobro godilo. Jutri, ko napoči dan, Ignosi, boš nam dal nekoliko spremstva, ki nas popelje preko gora. Ali ne, o kralj?«

Ignosi je zakril z rokama svoj obraz za nekoliko časa, predno je odgovoril.

»Srce me boli,« je spregovoril, »tvoje besede so presekale moje srce na dvoje.

Kaj sem vam storil, Inkubu, Makumazah, Bougwan, da me hočete pustiti samega? Vi, ki ste mi stali ob strani v boju, ali me hočete zapustiti v času miru in zmage? Česa želite — žena? Cela dežela vam je na razpolago! Kraja, kjer bi živeli? Poglejte, cela dežela je vaša, kolikor daleč more seči oko! Hiš belih mož? Učili bodete moje ljudstvo, kako se jih zida! Živine za meso in mleko? Vsak oženjen mož vam mora prinesiti po enega vola ali kravo! Divjačine, da bi jo lovili? Ali ne hodi slon po mojih gozdih in ne spi povodnji konj v trsu? Ali se hočete bojevati? Moji Impi (polki) čakajo vaše besede. Ako je še kaj, kar vam morem dati, vse, vse vam dam!«

»Ne, Ignosi, nobene vseh teh stvari ne želimo,« sem odgovoril, »videli bi radi naš dom.«

»Sedaj vidim,« je rekel Ignosi pikro in žarečih oči, »svetli kameni so, ki jih bolj ljubite, kakor mene, svojega prijatelja. Vi imate sedaj kamene, pojdete v Natal in čez veliko črno vodo in jih bodete prodali in postali bogati, kakor si želi biti srce vsacega belega človeka. Radi vas naj bodo prokleti ti kameni in proklet naj bo oni, ki jih išče. Smrt naj zadene vsacega, ki položi svojo nogo na kraj smrti, da jih išče. Govoril sem, beli možje; sedaj lahko greste!« (Dalje prih.)

— Nemško časopisje na Koroškem. Od 1. aprila naprej se združita koroška nemška svobodnemiselna lista »Freie Stimmen« in »Deutsche Kärntner Landes-Ztg.« ter bosta izhajala pod skupnim naslovom: »Freie Stimmen, Deutsche Kärntner Landes-Zeitung«, trikrat na teden.

Ij Slovensko časopisje. Kranjsko društvo za povzdigo prometa s tuji prične izdajati časopis: »Tujski promet in gostilna«. — Socialno-demokratska revija »Naši zapiski« je prenehala izhajati. — »Nova Doba« naznanja, da bo odslej izhajala samo enkrat na teden. — Liberalci hočejo za Belokrajino izdajati političen tednik »Belokranjec«.

* Slovenski časopis za češko jubilejno razstavo. Z dnem 1. majnika t. l. začenja izhajati v Pragi v slovenskem jeziku pisan časopis, ki se bo imenoval »Jubilejna razstava trgovske in obrtne komore v Pragi« z nebrojnimi, krasnimi ilustracijami in z bogato in prav zanimivo vsebino. To pa radi tega, da se bodo mogli i ti, kateri ne morejo priti osebno na razstavo v Prago, seznaniti z njenim obširnim programom, z obrtni in trgovino češko. Navajamo tukaj nekoliko vrst iz tega, mnogo obetajočega časopisa: Na razprostranem, krasnem razstavišču v Kralovski Oboji v Pragi je že naraslo skoro celo mesto, in vsi slovanski narodi pričakujejo z velikim zanimanjem odkritje tega krasnega spomenika vztrajnosti in dela, in se vesele onega trenutka, ko tisoče in tisoče posetnikov napolni lepe in široke pasaže, mogočne kolose zidanih in železnih stavb in manjše paviljone, ki so s finim okusom razpostavljeni med krasnimi skupinami dreves in tihojnimi parki, kateri željno pričakujejo prvih poljubov toplega pomladanskega solnca, da bi zazeleneli v polni krasoti in tvorili živo okrasje jubilejne razstave. Program neštelnih in skrajno zanimivih zabav jubilejne razstave v Pragi: Svetovno gledališče kinematografskih čudes; Zagonetna palača iluzij; Potovanje na mesec z zrakoplovom; Zakleti grad; Na severnem tečaju; Vhod do zlatih rogov; Zimski športi v sredi leta; Dežela otročjih iger; Japonci in gejša v azijski čajarni; Afrikanški Habešani v domači vasi; V morju luči 40.000 električnih žarnic; Največji češki godbeni zbor in koncertna dvorana. Naročila in predplačila (5 kron) na časopis sprejema administracija lista »Cement, Železo a Beton«, Praga, Vinohrady Hájkova tš. 56.

Cerkveni letopis.

— Najnovejše o lurskem romanju. Do današnjega dne je oglašenih že toliko romanjev, da jih zaenkrat ne bo mogoče več veliko sprejemati. Več kot 400 jih namreč en vlak ne more sprejeti, ker jih je nemogoče med potjo prenehati in v naglici na kolodvorih pogostiti. Sprejemajo se torej nadalje samo še moški udeleženci, a tudi le do določenega števila. — Če bo mogoče dobiti še drug vlak, potem bomo oglaševanje zopet odprli za vse brez razločka. Če bo do tega prišlo, se bo razglasilo po naših listih. Po pošti poslane oglasnice bomo sicer sprejemali še cel mesec marec, toda brez vsake obveznosti. Prosimo torej, naj se le oglasi vsak, kdor misli iti v Lurd, da moremo presoditi, ali kaže prirediti drugi vlak ali ne. Za prvi vlak se pa ženske več ne sprejemajo.

Stajerske novice.

š Socialni tečaj v Trbovljah se je vršil včeraj ob obilni udeležbi trboveljskega delavstva in trboveljskih kmetov. Predavali so gospodje: deželni in državni poslanec dr. Janez Ev. Krek, M. Moškerc, državni poslanec dr. Benkovič, dopoldne; popoldne pa gospodje: profesor dr. Holnjec, profesor dr. Verstovšek, državni poslanec dr. Benkovič in Moškerc. Šad socialnega tečaja: dopoldne se je ustanovila za trboveljsko občino »Kmečka zveza«, popoldne pa strokovno društvo rudarjev in stanovsko društvo paznikov. Naglašamo, da je bila udeležba zelo sijajna, osobito popoldne so pritisnili rudarji, dasi so zborovali Na Vodeh socialni demokrati, ki so protestirali, ker je postal Gessmann delavski minister, v Hrastniku pa liberalci, ki so poslušali govor ljubljanskega župnika na Gradu, g. Berceta.

š Shod K. Z. pri Veliki Nedelji. Krasen shod je imela K. Z. minulo nedeljo v gostilni g. Mikl. Nad 500 ljudi, samih vrlih kmetov iz celega ormoškega okraja se je odzvalo klicu K. Z. Govorili so: poslanec Pišek, kmeta Meško in Korpar. Tudi neki liberalci so hoteli govoriti v prilog Ploja, toda ogorčeni kmetje so ga prekinili s klici ogorčenja. Med drugimi resolucijami se je sprejela popolna nezaupnica dr. Ploju in ga kmetje pozivljajo, da odloži mandat. Obsodila se je tudi pisava »Štajerca« in

»Narodnega Lista«. Nato se je vršil ustanovni shod »Kat. slov. političnega društva za ormoški okraj« s sedežem pri Sv. Tomažu. Ormoški okraj se je v taboru K. Z.

š Okrajni zastop v Brežicah. Poslanec dr. Benkovič je odložil mesto člana okrajnega zastopa, da se more izvršiti med njim in liberalno stranko sklenjeni kompromis. Dopolnilne volitve se razpišejo; naši somišljeniki naj se ne udeležijo volitve ali pa naj volijo g. M. Zevnika iz Kapel.

š Križarska stavka v Mariboru. Že nekaj dni stavka v Mariboru večina krojaških pomočnikov. Zahtevajo večjo plačo in krajši delavni čas. Štrajk so sklenili na nekem shodu, kjer jih je k temu vzpodbujal neki socialnodemokratski govornik iz Gradca.

š Žrtev žganja. Na slovenjebistriškem kolodvoru našli so 21. t. m. v jarku v blatu moško mrtvo truplo, katero je že dalj časa moralo ležati v vodi. Prenesli so mrljica v mrtvašnico na Črešnjevce. Sodnijsko raztelesenje je dognalo, da je bil vdaren na levi strani glave. Bil je komaj poznati. Agnosciran je in se imenuje Anton Rubin, doma iz Žabljaka, fara Laporje, vdovec. Delal je kot dninar na travnikih. Revez je bil žganju vdan in prejkone je sam padel v jarek, vtonil in se zadušil. Pri njem so našli okoli 90 vinarjev premoženja. — Nesrečno žganje!

š Črna umetnika. Karola Polše, rojenega v Hrastniku, in Marijo Premeru, ki ju je iskalo orožništvo iz Spodnje Šiške radi tatvine, je pretečeni petek prišla v Maribor policija ter ju izročila sodišču.

š Povozil je v soboto dopoldne v Celju nek voznik desetletnega delavčevega sina Bučarja. Dobil je poleg več manjših tudi večjo rano, da so ga morali prepeljati v bolnišnico, kjer so mu rano zašili.

š Ptujsko okrožno sodišče je obsodilo 21letno v Št. Jurju rojeno deklo Alojzijo Cuš radi tatvine v trimesečno ječo.

š Do smrti ga je sunil. 26letni posestnikov sin Alojzij Puklič in 24letni kočarjev sin Jožef Knez iz Slov. Bistrice sta šla 16. t. m. zvečer nekoliko vesela in precej glasna po okrajni cesti proti St. Martinu. Posestnik Jožef Skerbinek iz Kovače je bil tedaj v Vernigovi gostilni ter je jel nagovarjati posestnika Maroda, da mu pomaga zapoditi ukajoče fante. Kmalu so bili skupaj. Skerbineka je Puklič tako sunil, da je odletel in zadel z glavo ob kamen, da je dobil smrtonosno rano. Naslednjega dne je Skerbinek umrl. Pukliča in Kneza so prijeli orožniki ter ju izročili sodišču v Slovenski Bistrici.

TRIJE UMORI VPRIČO SODNIKA.

(Poročilo iz Amerike.)

Decatur, Ala., 9. marca. Pri javni sodnijski razpravi sta bila včeraj W. Holland in njegov sin Walter Holland od Johna in Boba Turnerja zabodena in W. Turner, oče slednjega smrtno ranjen, še predno so mogli sodnik in policisti kaj ukreniti v njih varnost. Poslušalci, ki so bili pri razpravi navzoči, so pobegnili v divjem begu; mnogo jih je bilo na begu ranjenih, ker je nastala po hodnikih vsled velikega pritiska ljudi grozna gneča.

Krvava tragedija je bila povod prepira, ki se je pričel že pred več leti. J. W. Turner je kupil pred leti na javni dražbi kos zemlje od polkovnika Kirk Wallace, ki je preje pripadala W. F. Hollandu. Šele po dolgem pravdanju s Hollandom se je Turnerju posrečilo dobiti zemljo v svojo last. Hollandovo posestvo je mejilo na Turnerjevo; ker so Turner in njegova dva sinova pred kratkim podrli Hollandov plot na farmi, je slednji dal vse tri zapreti.

Slučaj je včeraj prišel pred sodnika. Med sodno obravnavo je Walter Holland obdolžil J. W. Turnerja krive prisega in mu s koncem svojega revolverja zadal tak udarec na lobanjo, da se je slednji takoj zgrudil mrtev na tla. Ko so videli sinovi Turnerja, kako pada njih oče smrtno zadet, planejo na Waltera Hollanda, ki je nameril svojo revolver. Predno pa je mogel sprožiti, ga je zabodel Joe Turner naravnost v srce, da je takoj padel na tla. Oče Walterja je bil istotako zaklan, ko je hitel svojemu sinu na pomoč.

V sodni dvorani je nastala grozna panika. Vpričo sodnika so se v pol minute izvršili trije umori! Ljudje so pričeli kričati in vse povprek bežati iz dvorane, in to priliko sta porabila Turnerjeva sinova za beg, in v splošni zmešnjavi, ki je nastala med ljudmi, se ni zmenil nihče za njiju in tako sta odnesla pete. Zdaj ju zasledujejo sorodniki Hollanda, ki so jima prisegli krvavo maščevanje.

Sodnik je skoro padel vznak, ko je videl grozen trojni umor pred svojim sodnim stolom, čin, katerega je le malokdo sodnikov, ali pa nihče doživel.

Ljubljanske novice.

Ij Gibanje med krojači. Včeraj je imela zadruga krojačev sedmi občni zbor, ki je bil jako buren. Na občnem zboru se je v glavnem razpravljalo o zahtevi krojaških pomočnikov radi zvišanja plačilne tabele, ker je rok dveh let potekel, odkar je prva plačilna tabela stopila v veljavo. Občni zbor se je izrekel soglasno proti plačilnim tabelam. Sklenilo se je, da noben mojster ne stopi s pomočniki v dogovor. Brozovič je srdito napadal mojstre, češ, da bodo morali krojaški pomočniki na cesti crkati in da bodo mojstri delali, ako ne podpišejo tarife, le v roke konfeksionarjem. Mojstri so stali na stališču, da ravno vsled naraščajoče konfekcije v Ljubljani so razmere za mojstre že sedaj neznosne in da bodo pomočniki s povišano plačilno tabelo le uničili malega mojstra in s tem podpirali le kapitalistično konfekcijo. Mojstri pravijo, da bodo dobro delo dobro plačali, s slabšimi delavci pa uredi po svojem. Tako izjavo je predložil pomočnik - načelnik g. Jeločnik kot soglasni pooblaščenec mojstrov. Brozovičev predlog za pogajanja in dogovor s pomočniki, je bil soglasno odklonjen. Namigavanja g. Brozoviča so kazala na to, da vsled tega nastane 1. aprila, ko poteče rok plačilne tabele z l. 1906, štrajk krojaških pomočnikov. V Mariboru pomočniki že sedem dni štrajkajo. — Omenjamo še, da je občni zbor soglasno odklonil pristop k nedelavni Franchettijevi zvezi kranjskih deželnih zadrug.

Ij Nedeljski počitek v pisarnah III. voj. zbora se je včeraj vsaj deloma uvedel.

Ij Knezoškoč v hiralnici sv. Jožefa na Radeckega cesti. Danes zjutraj je imela hiralnica čast in srečo imeti prevzvišene gospoda knezoškoča v svojih prostorih. Po sv. maši je bil lep nagovor od sester usmiljenk; potem pa obiskovanje bolnikov po vseh sobah, kjer je imel presvetli za vsakega kako bodrilno in tolažilno besedo. Bog plačaj!

Ij Gospodična Gerbičeva v Belgradu. Iz Belgrada poročajo: V tukajšnjem kralj. gledališču je krasno vspel novinarski koncert, na katerem je sodelovala tudi slovenska rojakinja, gdčna Jarmila Gerbičeva, operna pevka iz Ljubljane. Vsi tukajšnji listi so prinesli o gdčni Gerbičevi jako laskave ocene in ista je bila po koncertu predstavljena tudi kralju, ki se je z velikim zanimanjem informiral o slovenski gledališni umetnosti sploh.

Ij G. Julij Betetto, bivši operni pevec v Ljubljani, ima na Dunaju zagotovljeno lepo karijero. Sedaj obiskuje še konservatorij. Vodstvo dvorne opere pa mu je že sedaj zagotovilo 100 kron mesečne podpore do 1. septembra. Od 1. septembra t. l. počenši pa je angaževan kot član dvorne opere, dasiravno bo obiskoval konservatorij še celo leto. Ravnateljstvo dvorne opere in drugi večšaki se mnogo pričakujejo od njegovega glasu. — Veselimo se uspehov našega rojaka v tujini ter mu častitamo!

Ij Umrla je danes zjutraj na porodu gospa Marija Rovšek, soproga g. D. Rovška, fotografa v Kolodvorskih ulicah.

Ij Preizkušnje vajencev. Danes ob 3. uri popoldne so imeli v »Mestnem domu« sestanek vsi zadržni načelniki, podnačelniki in zapisničarji glede preizkušenj vajencev po novem obrtnem zakonu.

Ij Poizkušeni samoumor. V soboto zvečer je streljal nase znani hotelir hotela »Ilirija« g. Fric Novak. V razburjenosti se ni dobro pogotil. Krogla ga je le oprasnila in mu povzročila na čelu lahko rano. Hotelir Fric je žrtev izvestnih obljub. Prijatelji so mu brezuspešno svetovali, naj ostane v Švicariji. Sedaj je moralna dolžnost tistih, ki so mu naslikali zlate gradove, da so ga spravili iz Švicarije, rešiti moža, o katerem se ne more trditi, da ne bi bil v svoji stroki strokovnjak.

Ij Dva predrzna sleparja razkrinkana. Po Ljubljani sta se klatila te dni dva mlada Hrvata, ki sta se predstavljala za filozofa zagrebške univerze, Sokoloviča in Osaniča. Pravila sta, da je zagrebško vseučilišče zatvorjeno in da zato potujeta. Nabrala sta po Ljubljani precej denarja in stanovala v eni najelegantnejših sob hotelu pri »Maliču«. Končno sta se oglasila tudi v našem uredništvu ter izrazila nado, da napravi »rodoljubno« uredništvo »Slovenca« zanju kolekto. Dobila sta zelo prijazen odgovor: »Zakaj pa ne, če sta gospoda člana hrvaškega katoliškega akademičnega društva »Domagoj«.« Gg. »filozofa«, ki sta napravljala jako sumljiv vtisek, sta bila ob tem očitno presenečena ter naposled izjavila, da sicer nista člana »Domagoja«, pač pa jako vneti člana akademične marijanske kongregacije zagrebške. Naprosena sta z ozirom na to bila za »cenjeni imeni«, katere je naše uredništvo s primernim vprašanjem takoj brzojavilo »Domagoju« in zagrebški akademski marijanski kongregaciji. V soboto zvečer do-

šli brzojavni odgovor, da sta gospoda »filozofa« navadna švindlerja, smo izročili takoj policiji. Ko je detektiv prišel v hotel pri »Maliču«, da gospodoma naznani uspeh »Slovenčeve« kolekte, sta tička že izletela iz prijetnega gnezda in zapustila v hotelu neplačane račune treh dni. Opozarjamo občinstvo na deželi na ta dva sleparja. — Kjerkoli se pojavita, naj se ju odda orožništvu.

Ij Slovensko gledališče. Premijera izvirne slovenske drame »Demon Venus«, se ne vrši, kakor smo poročali, v torek, ampak v četrtek, 26. t. m. — 25. t. m. popoldne se igra pod režijo g. Nučiča priljubljena »Pepelka« na korist dramskemu oboju. Igra se je vestno naštudirala in zasluži polne hiše.

Ij Vabilo na občni zbor društva za zgradbo zavetišča in odgojevališča v Ljubljani, ki se bo vršil v četrtek, dne 26. marca t. l., v gostilniški dvorani »Rokodelskega doma«, Komenskega ulice 12, v Ljubljani ob 6. uri zvečer. Dnevni red: Poročilo o delovanju društva, volitev odbora, preglednikov in razsodnikov, slučajni nasveti. — Odbor.

Ij Koncert Slavjanskega se vrši danes ob polu 8. uri v veliki dvorani »Uniona«, na katero slavno občinstvo še enkrat opozarjamo.

Ij Gremij trgovcev bo imel dne 31. t. m. ob treh popoldne v mali dvorani »Mestnega doma« svoj redni letni občni zbor.

Ij Zidarski shod so imeli včeraj socialni demokratje.

Ij Ustanovni občni zbor pomočniškega zbora kovinske zadruge vršil se je včeraj, v nedeljo dopoldne ob 10. uri. Udeležba je bila izvanredno dobra. Bile so zastopane po pomočnikih vse stroke, ki spadajo h kovinski zadrugi. Zborovanje je otvoril in vodil zadržni načelnik g. Kregar. Poročilo je, zakaj se je sklical ustanovni občni zbor pomočniškega zbora. V izpraševalni komisiji za oprostitev vajencev morajo po novem obrtnem redu biti zastopani tudi pomočniki. Novi odbor pomočniškega zbora bode moral sestaviti zapisnik vseh tistih članov pomočnikov, ki so že štiri leta pomočniki in so sposobni, da se jih odpošlje od slučaja do slučaja v izpraševalno komisijo. Za načelnika pomočniškega zbora je bil izvoljen g. Mekina, odbornikom pa gospodje: Janše, Malenšek, Andlovec, Doktorji in Celarc. Za delegate k zadržnim mojsterskim zborom so pa bili izvoljeni gg. Jenko, Sotlar in Kobau.

Ij Dobrodelno društvo tiskarjev na Kranjskem je imelo v soboto zvečer v restavraciji »Narodnega doma« svoj letošnji občni zbor. Ko je predsednik g. O. Planin vse navzoče najiskrenejše pozdravil, je podal zapisnikar g. P. Jeločnik poročilo o društvenem delovanju v pretečenem letu. Iz tega poročila je bilo razvideti, da je rešil odbor tekoče društvene zadeve v sedmih sejah ter da se je priredilo v teku leta tri male družbinske izlete v ljubljansko okolico, in sicer na Fužine, Podutik in pa Brdo nad Vičem, kakor tudi družinski večer v proslavo desetletnega društvenega obstoja dne 14. aprila in dobro uspelo božičnico dne 22. decembra na korist sirot in udov umrlih tiskarjev. Odbor je 25. prošnjam za podporo ugodil, eno pa zavrnil. Dne 31. dec. 1907 je štelo društvo v Ljubljani 126, na deželi 24, tedaj skupno 150 članov. Računski zaključek, o katerem je poročal blagajnik g. A. Štrekelj, izkazuje 974 K 93 vin. dohodkov in 684 K 69 vin. stroškov, tedaj prebitka 290 K 24 vin., s katerim je društveno premoženje koncem leta 1907 naraslo na 2348 K 39 vin. — Občni zbor je izrekel odboru za njegovo delovanje ter vsem društvenim podpornikom najsrčnejšo zahvalo. — V novi odbor so bili voljeni gospodje: predsednik O. Planin, podpredsednik I. Komar, blagajnik A. Štrekelj, zapisnikar P. Jeločnik, odbornika M. Hrovatin in F. Krašovic, namestnika M. Adamič in A. Volek, pregledovalca računov J. Dimic in I. Lampič.

Ij Iz Amerike se je v soboto vrnilo 356 Kranjcev in Hrvatov.

Ij Preprečena nesreča. Delavec J. P. se ga je v soboto zvečer precej nalezal, ter hotel iti po železniški progi skozi preseko, ki veže Dolenjsko cesto in Hradekega vas. Tamošnji paznik ga je še o pravem času zapazil, ter ga moral s silo spraviti s tira. S tem ga je rešil gotove smrti, kajti takoj nato je prisopihal mimo vlak in šele sedaj se je delavec zavedel v kaki nevarnosti za življenje je bil.

RUSIJA.

Dvoboj med Fockom in Korubovskim prepovedan.

Petrograd, 23. marca. Vojni minister je prepovedal dvoboj med Fockom in Korubovskim iz razloga, ker je bil Fock za časa obleganja Port Arturja predstojnik Korubovskega.

Steselj v ječi.
Petrograd, 23. marca. Adjutant mestnega poveljstva je danes prišel po Steslja ter ga odvedel v Petropavlovsko trdnjavo. Steselj je dobil celico poleg Nebo-gatova.

L v o v, 23. marca. Po posredovanju katoviškega kriminalnega komisarja je prišla lvovska policija nevarnega vlomilca Feliksa Sieradzkega. Dolže ga, da je vlamljal v Berolinu, Dancigu, Londonu in po drugih večjih mestih.

Brno, 23. marca. Gostilničar Janczar v Brzovi pri Boskowitzu je pil sublimat, da se usmrti. V smrtnem boju je povedal zdravniku, da je zapeljal minulo jesen svojega prejšnjega hlapca Ambруса, da je povzročil požar, ki je uničil 24 poslopij. Izpoved je ponovil sodnijski komisiji. Kmalu nato je umrl. Zapušča vdovo in trije nepreskrbljenih otrok.

Florenca, 23. marca. V Lucci je zabodel 27 letni trgovec Armando Lascar svojo ženo, s katero je bil poročen šele osem dni. Boj je moral biti grozen. Morilec je zabodel tudi sebe.

Pízen, 23. marca. Včera ob 8. uri 30 minut zjutraj je skočila iz poškodovanega tira na postaji Oberbriss proge Pízen-Dux lokomotiva in sedem voz tovornega vlaka št. 1192. Nevarno je ranjen eden, lahko pa dva izprevodnika.

B a k u, 23. marca. V Balachany-ju je eksplodirala predvčerajšnjim zvečer nafta, ko so jo čistili. Čistilnica je deloma porušena. Mrtvih je 11 oseb.

Kolin, 23. marca. Mednarodnega lopova Dunajčana Focke-Herzberga so prijeli v nekem elegantnem hotelu. Mož se je predstavil za barona Focke in sleparil ter goljufal, češ da je nezakonski sin rajnega avstrijskega nadvojvode Jožefa. Ko so ga prijeli, je imel tri marke premoženja. Avtomobilski tvornici »Mercedes« je izvalil tri avtomobile.

Rim, 23. marca. Ko bi se imel dvigniti zrakoplov »Fides IV.« in je bilo že vse pripravljeno ter so se nahajali v ladji že vojvoda Gallese, grof Bracci, knez Filip Doria in poročnik Partine, ko so že dali znamenje, da naj odplove zrakoplov, je nagnil veter zrakoplov s tako silo na stran, da je bila ladja vržena na zrakovno hišo. Vojvoda Gallese je nevarno, a ne smrtno, poročnik Partine pa lahko ranjen. Le s težavo so zrakoplov zasidrili in oteli v ladji se nahajajoče osebe.

London, 23. marca. Sin prejšnjega predsednika angleške poslaniške zbornice I. Gully je obsojen po najvišji varuški oblasti v šesttedenski zapor. Da jezi svojo ločeno ženo, ji je odvedel 11 letno hčerko in popotoval z njo po Evropi. V Hamburgu so ga prišli.

Iglava, 23. marca. V soboto zvečer je dvakrat streljala 21 letni Lhota 19 letno Julijano Waiser. Vzrok: ljubosumnost. Waiserjeva je nevarno ranjena. Lhota so našli včeraj zjutraj nevarno ranjenega ležati v nekem kamnolomu. Pasti je moral s 30 m visoke stene.

Srbski ministrski predsednik Pasič je zagrozil 21. t. m., da razpusti skupščino, ako se opozicija ne ukloni volji večine. Opozicija je namreč zagrozila z obstrukcijo, če ne rešijo pred drugim čitanjem nagodbe in trgovinske pogodbe z Avstro-Ogrsko, postavte o podaljšanju privilegija narodne banke. Sodijo, da opozicija vsled Pasičeve grožnje še ostreje nastopi.

Starodavno baziliko so odkrili v Val Madonna na velikem brionskem otoku pri Pulju. Presbiterij in cerkvena ladja sta docela razkrita. Iz napisov, ki se jih je našlo, izhaja, da je bila bazilika sezidana v bizantinski dobi, in sicer v šestem stoletju. V Val Catena na Brionih pa so odkrili pročelje Neptunovega svetišča z arheološko zanimivim arhitravom.

Priprave za sprejem cesarja Viljema na Krfu. Cesar Viljem pride na Krf 3. aprila. V »Ahileju« pripravljajo z mrzličasto naglico prostore za sprejem visokih gostov. V gradu bosta stanovala cesar in cesarica, princezinja Viktorija Lujiza in princ Avgust Viljem. Skupaj bo spremljalo cesarja okolu sto oseb, v številu služabništvo. Princ Nikolaj grški je prišel te dni na Krf in pregledal vse ceste, po katerih se bo vozil cesarski avtomobil.

Nevaren konkurent Farmanov. Te dni se je skušal Farman dvigniti s svojim zrakoplovom »Ibis«, a ni uspel. Istodobno pa se je posrečilo Delagrang-u več nepekosnih vzletov po sedemsto metrov v ravni črti in štiri do šest metrov nad površino. To so prvi uspehi Degrange-a, ki se bavi z zrakoplovstvom že več let.

Prestolonaslednica — imejteljica polka. Nemška prestolonaslednica Cecilija bo v kratkem imenovana za imejteljico drugega vestfalskega husarskega polka.

Rabuka pri mrtvaškem odru. Dne 22. decembra 1907 je prišlo več fantov iz Praprotnice na mrlišni klop v Vrečkovo hišo v Velesovem, med njimi tudi posestnikovi sinovi France Sajovic, Miha Rupret iz Velesovega, Miha Azman iz Dvorja in hlapec Tomaž Škerjanc iz Luž. Slednji so jeli zabavljati na fante iz Praprotnice. Že v sobi, kjer je mrlič ležal, in se vsaki človek dostojno obnaša, potegnil je Sajovic iz žepa nož in ga po zraku vihtel. Ko se je posrečilo osumljenca spraviti iz hiše, je gospodar vrata zaprl. Obdolženci so se pa oborožili z vilami in koli, ter zbijali po vratih in po zidu ter vpili, da Polčani ne smejo vun. Vse je bilo v hiši preplašeno in tudi nasprotni fantje se niso upali na prosto, na katere so nasprotni fantje čakali do štirih zjutraj. Škerjanc bo sedel pet mesecev, ostali trije tovariši pa vsak po štiri mesece v ječi.

Prekasno poravnana škoda. Jožef Ruper, posestnika sin v Škrilju, je splezal po lestvi na Glavanov pod, tam siloma odkrovel, last domačega sina in vzel iz njegove bankovec za 20 kron. Gospodinja Marija Glavanova je Ruperja zasačila, ko je po tatvini zbežal po lestvi, pa ta tudi sam tatvino priznava. Sicer je obdolženčev oče res s tem poravnal škodo, da je drugo jutro položil na Glavanovo okno vzeti bankovec, a bilo je prekasno, ker je bila tatvina že ovađena. Za to lahkomišljenost bo sedel pet mesecev v težki ječi.

Nespodobno vedenje med službo božjo. Janez Kalan, posestnika sin v Voklem, je prišel na sveti večer nekoliko opitk polnočni maši. Dočim so drugi ljudje molili, obnašal se je obdolženec skrajno nedostojno s svojim glasnim in nemarnim govorjenjem ter motil je navzoče v njih pobožnosti. Kalan deloma svoj čin priznava. Za kazen je dobil en mesec zapore.

Nasilen pomočnik. Lojze Hladen je služil za pekovskega pomočnika pri svojem bratranu v Velčah. Dne 21. svečana t. l. si je prilastil nekaj žemeli, da bi jih skrivaj zase prodal. Dekla Marjeta Debevc je to zapazila in gospodarju povedala. To je raztogotilo Hladena, da jo je z vso močjo okoli ušes udaril, vrgel ob lesene remeljne in čez nek voziček, potem pa sunil proti zidu hiše. Zagrozil ji je tudi, da predno bo odšel od hiše, da mora biti »hiin«. Obdolženec, ki ničesar ne taji, je bil na šest tednov težke ječe obsojen.

Bombardiranje na vasi. Matež Bašelj, hlapec v Begunjah, se je zagledal v hčerko krčmarice Ivane Kavčič na Dovjem. Pozno zvečer 17. novembra je prišel v družbi svojega tovariša pred krčmo ter zahteval od krčmarice, da odpre duri, katere so bile že zaprte. Ker se to ni zgodilo, je metati kamenje v na dvorišču se na-

Tatinski sraki. Polona Pestator, kočarja žena in Ana Lavrič, obe iz Gradišča in že večkrat kaznovani, sta nekoč delale na njivi blizu Hiršmanove hiše in ko ni bilo nikogar doma, sta izvršile tatvino s tem, da sta odnesle 32 kron. Neki dan je popivala Pestator z Ano Lavrič, pri tem obrnjena proti Hiršmanovi hiši, vpila: »Le dajmo ga, saj imajo pri Hiršmanu dosti »cenaarjev in finfarjev«!« Vrh tega se jima je še nekaj drugih tatvin dokazalo. Pestator je bila obsojena na šest mesecev, Ana Lavrič pa na dva meseca težke ječe.

Dunaj, 23. marca. Tudi danes ponoči je cesar zelo dobro spal. Ako bi bilo vreme ugodno, bi bil šel na običajni sprehod. Kašelj je skoroda ponehal, katar izginja, temperatura normalna.

Dunaj, 23. marca. Danes so nemški poslanci konferirali z Marchetom in mu predložili definitivne sklepe liberalne stranke glede na naučni resort. Danes popoldne se v isti zadevi snide nemška delevtorica. Sklepalo se bo tudi o češko-nemškem vprašanju. Krščanski socialci čakajo še na odgovor vlade na njihove zahteve, predno sklenejo kaj definitivnega.

Brno, 23. marca. Včeraj se je vršil tu občni zbor katoliškega društva čeških kmetov. Tem povodom so socialni demokrati, češki narodni socialisti in radikali priredili dopolndne demonstracije. Pred kolodvorom so došle duhovnike sposal. Okoli 200 ljudi je hodilo pod vodstvom poslancev Hybeša in Vaneka po cestah. Na velikem trgu je govoril Hybeš, nakar so demonstrantje šli pred Besedni Dom, kjer so se spoprijeli s 600 zborovavci. V Rudolfovi ulici so bili nekateri duhovniki s palicami dejanski insultirani. Ko so zborovalci šli iz stolnice k maši, so svobodoljubni demonstrantje zopet kričali. Škofu grofu Hugynu so klicali: »Živela prosta šola!« Na nekega duhovnika so vpili: »Ubite ga!« Policija je posegla vmes. Na zborovanju katoliških kmetov pa je bilo 2000 oseb. Na zborovanju, ki se je mirno vršilo, so zborovalci odločno zavračali napade na katoliško cerkev in vero. Sklenilo se je ustanoviti katoliško učiteljsiše.

Brno, 23. marca. 20 vojakov 49. pešpolka, ki so se na neki plesni veselici pošteno napili, se je spopadlo s policijskimi stražniki. 1 korporal, 2 poddesetnika in 2 infanterista so težko ranjeni, policija pa le lahko.

Dunaj, 23. marca. Avstrijski domobranski polki dobe zastave in godbe. Vsak polk bo imel 24 mož broječo godbo. Častniki za godbe ne bodo imeli nikakih stroškov.

Krakov, 23. marca. Državni poslanci poljske ljudske stranke so sklenili vstopiti v državnozborski poljski klub. Stranka bo v dež. zboru ponovila predlog za uvedbo splošne in enake volivne pravice.

Poučni tečaj za vezenje in šivanje priredi v »Katoliškem domu« v Dev. Mariji v Polju od ponedeljka, 23. t. m., akcijska družba za Singerjeve šivalne stroje, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4. Pouk je brezplačen in vsakomur dostopen.

Pšenica za april	11'65
Pšenica za oktobar	9'77
Rž za april	10'50
Koruza za maj	6'64
Oves za april	7'64

Efektiv: vzdržno.

čas	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm	Tempe- ratura po Celziju	Vetrovi	Nabe	Padavina v mm
22	9. zveč	734 2	5 3	sr. jvzh.	obl.	
23	7. ajutr.	32 3	2 4	"	"	0 0
	2. pop	32 7	6 9	"	"	

Srednja včerašnja temp. 5 6°, norm. 4 8°

natakarica =

v navadno gostilno malega mesta na Dolenjskem. Ponudbe pod »**Pridna 500**« na upravništvo „Slovenca“.

Veleposestvo

v Stari vasi pri Vidmu na Štajerskem, blizu Krškega, obstoječe iz petero hiš, obširnimi vrti, veliko travnikov, njiv in hoste, poleg več obširnih vinogradov z novimi sadeži in zidanicami, vse v prav dobrem stanu, se bode na drobno in tudi na željo kupca več skupaj **prodalo.**

Razprodaja se prične **31. sušca 1908**
in tako naprej do popolne razprodaje.

733 2-1 **Anton Mausar, veleposestnik.**

Dolníška glavica:
11 K 2.000.000, 11

promese na komunalne srečke à K 15½. — Žrebanje dne 2. marca. — Glavni dobitek K 300.000.—,
promese na Tiske srečke à K 7.—. — Žrebanje dne 1. aprila. — Glavni dobitek K 180.000.—.
Obe promesi skupaj samo K 21.—.

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun proti 4|2|0 obrestim.

• Rezervni fond: 1.100.000

Obrt in trgovina.

Dunaj, 21. sušca.

Po tridnevni razpravi je proračunski odsek danes brez izpremembe odobril proračun za obrtno in trgovsko izobrazbo in pospeševanje zadrug ter drugih naprav. Nekaterim čitateljem morda ustrežem, ako navedem vsaj nekatere vsote, s katerimi država podpira obrt in trgovino.

Pospeševanje obrta.

Poseben oddelek v trgovinskem ministrstvu ima namen, da podpira razne vrste obrtniškega združništva s poukom in denarnimi podporami. Poučno nalogo izvršuje s tem, da ima na Dunaju moderno sestavljen obrtniški muzej z raznimi stroji, vzorci ter vzglednimi delavnicami, v katerih se vrše poučni tečaji. Ta urad razpošilja na željo raznovrstne vzorce, pa tudi učitelje za poučne tečaje, podpira obrtniške razstave, razpečava na obroke potrebne stroje zadrugam in daje tudi triodstotna posojila s pogojem, da dotična zadruga dobi enako podporo od dežele ali občine. Pripomnim pa, da strojev in posojil nikdar ne dobe posamezni obrtniki, ampak le zadruge. In za vse te namene ima ta urad za leto 1908 na razpolago 933.370 kron. Za urad sam na Dunaju je v proračunu 551.000 K, 382.370 K za ostale namene.

Obrtno in trgovsko šolstvo.

Za obrtno šolstvo je v proračunu 14.442.144 K, in sicer za državne obrtne zavode 10.855.784, za obrtne muzeje 260.600, za nadzorstvo obrtnih šol 217.000, podpore za obrtne šole, tečaje in nadaljevalne šole 1.434.214, za potovalne učitelje 60.000, za učila 270.326, ustanove 225.000, upravni stroški 279.000 K itd. Od vsega tega dobi Kronska 135.900 K.

Za trgovsko šolstvo je v proračunu 1.115.900 K, od te vsote pa Kranjska in Bukovina ne dobite niti počenega groša.

Poslanec Žitnik

je dvakrat govoril v tej razpravi, rekoč: Po zadnjem štetju leta 1902 je v Avstriji bilo še 587.677 obrtniških podjetij, v katerih je delalo 1.317.116 oseb. Ta številka sama govori za to, da morata vlada in državni zbor vse storiti za obstanek in povzdigo obrtniškega stanu. Ta za človeško družbo jako važni stan bje boj za obstanek na dve strani. Upira se z vsemi silami industriji in velikim podjetjem, ki s kapitalom jemlje delo in zaslužek malemu obrtniku in rokodelcu; na drugi strani pa pobija pošteno rokodelstvo umazano konkurenco raznih škiz in prihajalcev, ki bi radi živeli le ob tujih žuljih. V tem gospodarskem boju pa je troje potrebno rokodelstvu: Dober zakon, stanovska organizacija in temeljita strokovna izobrazba. Vse to pa je mogoče s pomočjo države, ki pa se je doslej le malo ozirala na naše južne pokrajine.

Izdelovalni obrti se dele v tri vrste: Najvišjo vrsto ali plast tvori industrija, drugo vrsto samostojni obrtniki, ki si pomagajo z raznimi modernimi stroji in iznajdbami; najnižja plast pa so mali obrtniki in rokodelci ter domača industrija, ki so skoraj brez izjeme odvisni od takozvanih »podjetnikov«. Urad za pospeševanje obrtov pa se v prvi vrsti ozira na drugo ali srednjo vrsto in doslej le malo na domačo industrijo, o kateri še pozneje nekaj opazk.

Pri tej priliki pa moram v prvi vrsti naglašati, da je prvi pogoj za razvoj in povzdigo obrtniškega stanu splošna stanovska organizacija in strokovnih, pridobitnih, kreditnih in drugih zadrugah. Brez združne organizacije ne pridemo nikamor. Tako je na Kranjskem sedaj menda komaj 50 obrtniških zadrug, v nekaterih političnih okrajih sploh ni nobene, dasi zakon že od leta 1883 ukazuje zadržno organizacijo. Res je, da po nekod obrtniki sami v tem oziru storé premalo; nočem pa zamolčati, da se nekatere obrtne oblasti sploh ne zmenijo za zadržno organizacijo. To pa more pospeševati zadržni instruktor, ki pozna razmere in je tudi povsem zmožen ljudskega jezika. Tak zadržni učitelj daje potrebne nasvete pri snovanju zadrug ter posreduje med zadrugami in osrednjim uradom za pospeševanje obrtnega združništva. V zadnjem času je tudi za slovenske pokrajine na Kranjskem in Goriškem nameščen zadržni učitelj v Ljubljani.

Obrtniki pa potrebujejo tudi kredita, brez katerega so vedno odvisni od raznih oderuhov in prekupecev. Zato z veseljem pozdravljam načrt zakona, s katerim se osnuje osrednja obrtna zadržna blagajna z glavnico šestih milijonov, ki bode dajala posojila tudi na osebni kredit po 2 odstotka. Z ozirom na to predlagam: »Vladi se naroča, naj primernim načinom izvrši na

Kranjskem obrtniško organizacijo ter jo tudi podpira s posojili, podporami in stroji.«

Govornik opozori tudi vlado na § 14 c novega obrtnega reda z dne 5. svečana 1907. So namreč še v raznih krajih domači rokodelci, krojači, črevljarji, kovači, zidarji itd., ki so se izučili in že leta tudi samostojno izvrševali svoj obrt brez vsakega učnega izpričevala, ker ga nihče ni zahteval od njih. Ti domači obrtniki imajo družine, pa nobenega drugega dohodka, nego od obrta. Ko je lani izšel novi obrtni red, takoj so jim razna obrtna oblastva prepovedala izvrševanje obrtov. Imenovani paragraf pa pooblašča deželno vlado, da sme izjemoma, v ozira vrednih slučajih podeljevati obrtne liste. V tem oziru pa naj bi okrajna glavarstva kot prva instanca poučevala stranke, ne pa kazala jim vrata.

V razpravi o obrtnem in trgovskem šolstvu je poslanec Žitnik naglašal: Obrtnega šolstva glavna naloga je, dajati ono strokovno izobrazbo, da si more obrtništvo zagotoviti obstanek ter olajšati konkurenco z industrijo. V ta namen so država, dežele, občine in zasebniki ustanovili razne vrste obrtnih šol, ki se zopet izpreminjajo po razmerah kraja in časa.

Najbolj so razširjene obrtne nadaljevalne šole, katerih je bilo v zadnjih letih ustanovljenih nad tisoč v raznih deželah. Toda te šole splošno ne dosežajo svojega namena, ki je: Vajenci in pomočniki naj bi se izobražali teoretično in praktično v onih obrtnih, tehničnih in trgovskih strokah, ki jim morejo koristiti v poklicu ter povzdigniti pridobitno usposobljenost. Vsem tem šolam manjka zakonite podlage, posebno pa denarja, da bi si omislile potrebna učila in učitelje. Za vse obrtne strokovne in nadaljevalne šole daje država podpore 1.434.214 K, od teh dobi n. pr. Kranjska 24.500 K. To je mnogo premalo. Mi potrebujemo poleg obrtnih nadaljevalnih šol tudi splošne rokodelske šole po mestih, in sicer vsaj tri, eno na Dolenjskem, drugo na Notranjskem in tretjo na Gorenjskem. Te rokodelske šole naj bi posredovale splošni poduk za obrtni naraščaj s posebnim ozirom na posamezne stroke. Posebno pa je potrebno obrtno knjigovodstvo, ki se sploh premalo goji. Take rokodelske šole so potrebne tudi v Istri, Dalmaciji in na Goriškem.

Za Ljubljano pa zahtevamo državno obrtno šolo s srednješolskim značajem. Tako šolo je ministrstvo obljubilo že leta 1872. Z razpisom z dne 19. novembra 1876, št. 11.378, je ministrstvo vnovič priznalo upravičenost obrtne šole v Ljubljani, ki se takrat le vsled pomanjkanja sredstev ni otvorila.

Deželni zbor, mestna občina ljubljanska in trgovska zbornica so med tem skoraj vsako leto v petičijah in resolucijah opominjali vlado, naj izvrši svojo obljubo. Beseda »državna obrtna šola« pa ni didaktični, ampak le upravni pojem. Ako namreč govorimo o državni obrtni šoli, mislimo na višjo delovodno šolo, ki vzgaja izvežbane moči za stavbene in mehanično-tehnične stroke, kakor tudi za elektrotehniko. Industrija, železnice in tudi večja obrtna podjetja nujno potrebujejo take moči, ki jih moramo dobivati večinoma iz tujine, domačini pa so večinoma navadni dninarji in težaki. Leta 1895 je bila taka obrtna šola v Ljubljani že sklenjena v ministrstvu, toda priprave se vlečejo sedaj že 12 leto. Mestna občina ljubljanska je kupila stavbišče in predložila načrte, toda stavbeni stroški so proračunjeni okroglo na milijon kron. Ta vsota pa je vendar previsoka za krajevne faktorje. Ker pa je vlada že večkrat napravila izjeme, osobito na Češkem, ter ali sama zidala poslopja ali pa omogočila zidanje z večjimi podporami, zato upamo, do bode naučna uprava tudi za novo obrtno šolo v Ljubljani od finančnega ministristva izposlovala izdatno podporo.

V tem novem posloju naj bi prišla pod streho tudi trgovska šola. Tako šola je v Ljubljani nujno potrebna za trgovce, industrijce, manjše trgovce in večje obrtnike, pa tudi za uslužbence. S to šolo naj bi bili v zvezi tečaj za zadržno knjigovodstvo. Učencev za tako šolo bilo bi preje preveč, nego premalo. Naš trgovski stan nujno potrebuje in zahteva tako šolo. Trgovska in obrtna zbornica je že leta 1901 zagotovila za ustanovitev 20.000 kron prispevka. Deželni zbor kranjski je že sklenil, da hoče tako šolo podpirati. Mestna občina ljubljanska je obljubila za učila 2500 kron in za najemnino prvo leto 1200, drugo leto 1600, tretje leto 2000 in pozneje na leto 4000 kron. Zato upravičeno upamo, da nam tudi naučna uprava zagotovi izdatno letno podporo.

Opozoriti pa moram vlado tudi na domačo industrijo, ki preživlja še mnogo družin, pa nima nobene prave pod-

pore, izvzemši čipkarstvo, katero je krasno urejeno v osrednjem tečaju na Dunaju. Imamo pa na Kranjskem še razne domače industrije, ki jih utegne zadušiti veleobrt, ako pustimo razmeram prosto pot. V kočevskem in ribniškem sodnem okraju sta suharoba in lončarstvo dve stari industriji, ki preživljata več sto družin. A do najnovejšega časa se ni ganil nihče, da bi ljudje dobivali strokovni pouk v finejih oblikah ali se jim olajšalo razpečavanje. Zato z veseljem pozdravljam, da v novejšem času potovalni učitelj poučuje in organizuje izdelovalce suhe robe. Isto naj bi se storilo tudi za lončarje v ribniškem okraju.

V velikolaški okolici ljudje izdelujejo zobotrebe. Tudi ta domača industrija bi ljudem donajala več dohodkov, ko bi bila organizovana razprodaja. Doma se proda šop zobotrebcev za 10 h, na Dunaju pa za 1 krono in 10 h; dobiček spravijo prekupci.

V znanih Domžalah je doma slamni-karstvo. Tudi ta domača industrija je večinoma prešla v roke tujega kapitala vsled brezbriznosti raznih faktorjev.

Znamenita domača obrt je sitarstvo, ki je razširjeno po nekaterih vaseh nad Škofjo Loko ter preživlja morda nad 800 oseb. Tukaj izdelujejo iz žime nad 300 vrst sit. Pravijo, da napravijo tukaj na leto nad milijon sit. Poleg tega prirejajo tudi žimo za žimnice. Tudi tukaj je treba organizacije za razpečavanje blaga.

Opozarjam še na žebjarstvo. S pomočjo pospeševalnega urada je izvršena vsaj za silo organizacija žebjarjev v Kropi. Ta organizacija je za kraj in okolico velikega pomena. Enaka stara obrt je na Fužinah pri Zagradcu. Ako se tukaj osnue zadruga, prosila bode vlado za gmotno in moralno podporo. Obrtniki tudi izrekajo željo, naj bi se v Ljubljani ustanovil tehnološki muzej. Končno priporočam vladi resolucijo gospoda poročevalca glede na uravnavo plač učiteljem na obrtnih šolah, osobito pa praktičnim učiteljem in delovodjem, brez katerih je obrtna šola sploh nemogoča.

Dr. Korošec

izraža željo, naj bi se vzgajale učne moči za čipkarske in pletarske tečaje v slovenskih pokrajinah ter dajale podpore učenem v teh tečajih.

Minister dr. Marchet

je v svojem govoru tudi omenil, da je načeloma že sklenjena državna podpora za stavbo državne obrtne šole v Ljubljani. Vrše se sedaj obravnave s finančnim ministristvom. Vlada je pripravljena podpirati tudi nameravano trgovsko šolo v Ljubljani, čaka le še na predloge krajevnih faktorjev.

Kar se tiče primerne obrtne šole na Spodnjem Štajerskem za Slovence, odgovarja minister, da mora najprvo kaka večja občina vložiti dotično prošnjo ter zagotoviti prostore in stvarne potrebščine. Ko se to zgodi, hoče vlada takoj storiti svojo dolžnost.

Odsek prične v ponedeljek razpravo o ministrstvu za nauk in bogočastje.

Županstva pozor!

Dunaj, 16. sušca.

Dobil sem od nekega županstva naslednje pismo:

»Zaradi suše l. 1907 je bilo v naši občini odpisanih 557 K 98 v zemljiškega davka. Mislili smo, da se odpiše le zemljiški davek, ne pa tudi naklade. Ker smo pričakovali še nekaj naklad, pa jih le ni bilo, vprašali smo pri c. kr. davkarji. Tu pa smo izvedeli, da ne dobimo nič več, ker nam je z zemljiškim davkom odpisanih tudi 378 K 48 v na dokladah. Kako pa naj pokrijemo letos svoje občinske stroške! Blagovolite torej poizvedeti, ali je to postopanje pravilno.«

V neki notranjski občini je minulo leto suša napravila na polju mnogo škode. Prizadeti posestniki prosili so vsled tega, da se jim v smislu zakona od 12. julija 1896, državni zakonik št. 118 odpiše zemljiški davek.

Kakor znano, določa ta postava, da se ima odpisati tem več, čim večja je poškodba, katero je povzročila suša, toča ali drugo neurje, in predpisuje dalje, da se ima obseg in stopinja škode proceniti po izvedencih, ki jih imenuje okrajno glavarstvo iz srede onih, katere je občina predgala kot sposobne za ta posel.

Izvedenci so bili poklicani v zgoraj navedenem slučaju, izrekli so svoje mnenje v tem smislu, da je škoda velika in prideli skoraj popolnoma uničeni. Prošnji posestnikov se je torej moralo ugoditi v polni meri, in dotičniki so bili za tisto leto zemljiškega davka tako dobro kot oproščeni.

Davčni urad je pa odpisal tudi vse doklade, razpisane na ta davek, in ker tvorijo ravno te doklade v ti in najbrž v večini selskih občin pretežni del vseh občinskih dohodkov, je občina sedaj malu da ne na suhem.

Poprašal sem na pristojnem mestu, ali je bilo postopanje davčnega urada pravilno, in dobil sledeči avtentični odgovor:

Po prej veljavnih, sedaj pa odpravljenih postavnih določbah stvar ni bila popolnoma jasna. Upravno sodišče je pa predpise tolmačilo tako, da obdrži občina kljub odpisu državnega davka pravico do doklad, in da se imajo te vrniti in odpisati le tedaj, če občina izrecno v to privoli. Vse to pa se je korenito izpremenilo, ko je prišla državna postava z dne 12. julija 1896 št. 118, ki določa v § 18: »Kadar se odpiše zemljiški davek po ti postavi, ima odpis ne samo to posledico, da se plačilo odpusti, marveč tudi to, da se dotična obveznost izpremeni. To pa zaradi tega, ker odpis temelji na tem, da se je znižala za dotična leta odločilna podlaga odmere.« — V istem smislu se glasi izvršilni predpis k temu paragrafu.

Ta določba pravi, posebno če jo primerjaš s prejšnjimi, popolnoma jasno, da je položaj po odpisu tak, kakor da bi bil zemljiški davek takoj izpočetka v nižji meri predpisan ali — če se odpiše ves — kakor da bi ga sploh predpisali ne bili. In ker morejo občine pobirati doklade le od predpisanih davkov, ne moreš dvomiti, da z odpisom državnega zemljiškega davka, ki je podlaga doklad, avtomatično padejo ali se znižajo tudi te! Vprašanje je sedaj v zakonu tako določeno rešeno, da nobena občina niti poskusila ni sreče pred upravnim sodiščem.

Davčni urad ravnal je tedaj popolnoma v smislu postavnih določb. Postava torej pravi: Občina, ti imaš v rokah, koga pošlješ škodo cenit; v tvojih rokah je tedaj tudi, ali in koliko se bo odpisalo. Zato pa glej, da izbereš take, ki ne bodo delili daril na stroške drugih in pred vsem ne iz tvojega lastnega žepa. Mi ne dvomimo, da so cenivci škode v slučaju, ki daje povod tem vrstam, postopali popolnoma tako, kakor jim je velevala njihova vest in njihova dolžnost. Opozarjamo pa pri tej priliki občinske kroge, da naj svaré posestnike in cenivce pred lahkomišljenimi in pretiranimi zahtevami. Na ta način ne škodujejo le drugim davkoplačevalcem, občinam, cestnim in ostalim zastopom, ki so vezani na doklade, marveč tudi samim sebi. Jasno je kot le kaj, da mora dotična korporacija primanjkljaj enkrat pokriti — to pa pri gmotnih razmerah naših občin skoro ni drugače mogoče, kakor da bodoče leto zvišajo doklade. Odpis zemljiškega davka je torej dvorezen nož.

Tako moja informacija, katera jasno dokaže duhovito potezo istega finančnega uradnika, ki je izumil zvito besedilo veljavnega zakona. Dotični uradnik, ki je bil gotovo večji fiskalist, nego prijatelj ljudstva, je državi s tem zakonom prihranil že doslej več milijonov kron.

Socialno-demokratski shod v „Narodnem domu“.

Tukajšnja socialno-demokratska skupina je skicala včeraj popoldne ob 2. uri shod v areno »Narodnega doma«, da označi stališče socialnih demokratov in obsodi nastop meščanskih poslancev proti predlogom socialno-demokratskih poslancev v proračunskem odseku za izboljšanje položaja železniških, poštinih in brzojavnih uslužbencev ter tobačnega delavstva. — Občinstva je prišlo toliko, da je bila arena polna. Vlado je zastopal pristav deželne vlade g. Ferd. Leske.

V imenu sklicateljev je otvoril shod sodrug Bartel. Naznanj, da bi imela poročati na shodu državni poslanec dr. Ellenbogen in sodrug Kopač iz Trsta. Prvi pa je bil brzojavno pozvan v Celovec, drugi je zadržan. Današnji shod bode samo protestni shod proti zadržanju meščanskih poslancev, zato so odstavili drugo točko dnevnega reda: razgovor o letošnjih občinskih volitvah v Ljubljani, da se ne zmanjša vtis! (Aha! Op. stavčeva.) — Shod protestira proti nastopu meščanskih poslancev in konstatira, češ, le socialno-demokratski poslanci so storili dolžnost, meščanski poslanci pa da so nezmožni zastopati delavske koristi. — V predsedstvo temu shodu so bili predlagani sodrug Udovč, Škerjanc in Bartel. (Obvelja.)

Kot poročevalec — ker sta se oba gori imenovana skupala — dobi besedo sodrug Etbin Kristan. Govori v glavnem sledeče: Ko je finančni minister presenetil državni zbor z zaključkom računov za leto 1906. in izkazal prebitek 146 milijonov, so ob tem nenavadnem dogodku zavriskali iz-

koriščani sloji — misleč, da jim bo sedaj padala mana iz državne blagajne. — Toda upi so bili prezgodnji, ker finančni minister je prešel iz bahanja takoj zopet v tavanje. V nadaljnjem govoru opisuje per longum et latum način volitev, željo po svobodnem bloku, strah pred »klerikalno« večino in presenečenje po končanih volitvah. Opisuje Beckov strah, da je začel slikati rdečega hudiča na steno. (Kristanu je tukaj že smuknil fajmošter iz ust.)

Ministrski predsednik Beck je ustvaril klerikalno vladno in temu je kriva politika meščanskih svobodnomiselnih strank. Beck je po njegovi obsodbi klerikalec, reakcionar najtemnejše barve. Tak je tudi Ebenhoch in Gessmann. Neklerikalni državni načelniki trije odločilni klerikalni ministri. Sklenila se je koalicija meščanskih strank proti delavskemu ljudstvu. Pri tem opisuje govornik metodo meščanskih poslancev pred volitvami. Pravi, da se zapišejo obenem Bogu in hudiču, so liberalci in obenem klerikalci, če pa je treba povzdigniti glas v zbornici, imajo pa opravke v Sofiji, Beogradu in kaj se vé kje. — Železniške organizacije se bore že 15 let za izboljšanje položaja. Zahtevalo se je prvotno 40 milijonov, a železničarji so sami odstopili od zahteve, ko se jim je dejalo, da ni pokritja. Danes pa se to delavstvo zaveda, odkar se je dovolilo v vojaške svrhe okrog 400 milijonov in je delavstvo uvidelo, da so milijoni igračka v državi. Izboljšanje so dovolile vse zadržane železnice po nad 4 mil. Zato so soc. dem. poslanci v proračunskem odseku za državne železničarje zahtevali 20 milijonov. S tem bi bilo pomagano 140.000 uslužbencem, kojih število oseb se z rodbinami pomnoži na skoro pol milijona. — Takrat so mislili, da bodo meščanski poslanci glasovali za to zahtevo, oni, ki so bili pred volitvami vedno z dolgimi jeziki pred železničarji. Govornik pravi, da mu je neljubo napadati stranko, ki nosi v Ljubljani veliki zvonec. (Vrjetno! Op. stavčeva.) — Pravijo, da so za zavrnitev socialno-demokratskega predloga glasovali le klerikalni poslanci. — To je nesramna laž! — Vsi — in najbolj liberalni poslanci meščanski so krivi. Pri razpravi o pošti in brzojavu so se krščanski socialci skesali in poslanec Prohaska je hotel porabiti priliko ter začel peti o poštinih uslužbencih. Socialni demokrat Beer je takoj ponudil skupen nastop. Storili pa niso ničesar ne eni ne drugi — in zopet so bili rdečkarji, ki so predlagali, naj se poštinih uslužbencem dá 4 milijone in 700.000 K. Ko pa je finančni minister pokazal beraško mavho, ponovila se je ista igra, kot prvič, in ravno tako se je zgodilo tudi tobačnemu delavstvu. Glede tega, — zlasti ženskega, — pravi, če se jim očita nemoralnost, da to povspešuje le država z izkoriščanjem. Obregniti se je moral pri tem ob dr. Kreka in Gostinčarja, kateremu je želel po smrti nebesa. Vsem tem dogodkom, pravi, se ni čuditi. Klerikalizem in liberalizem je le fraza. Svet je danes razdeljen le v dva tabora: izkoriščevalce in izkoriščane.

Koncem govora vabi novih backov v socialno-demokratski tabor.

Sodrug Petrič povdarja, da mora protestirati proti nastopu meščanskih poslancev tudi ljubljansko delavstvo. Z ene strani se trdi, da so bili vzrok le klerikalni poslanci, da so padle one predloge, kar pa ni res. Po Udmatu in v Krakovem so se širile govornice, da za to niso bili liberalni poslanci. A govornik se sklicuje na Ploja, ki je član Hribarjevega kluba, in je glasoval proti. Ko pride čas, da bodo beračili za glasove, jim bomo to povedali. Predlaga resolucijo, da se zborovalci izrekaajo solidarnim z zahtevami socialno-demokratskih poslancev v proračunskem odseku. Shod konstatira, da meščanski poslanci nimajo resne volje, delovati v prid delavstvu. Zato se jim izreka nezaupnica.

Sodrug Kocmur. — Krega se v prvi vrsti na svojedobni shod v »Unionu«. Napada »klerikalne« ministre, pa si privoščijo še dr. Kreka, češ, da je on zakrivil svojedobno razpust železniške organizacije. — Reagira tudi na notico v »Slovenskem Narodu« glede zavrnitve znanih predlog, češ, le klerikalci so krivi. Prepričan je, da bi bil Hribar ravno tako glasoval. Hribarjev klub je glasoval proti. Predlogi pa pridejo na vrsto še v plenumu zbornice.

Nato se je glasovalo o resoluciji za in proti. Sprejeta je bila z odobravanjem.

Proti se ni oglasil nikdo. Nato je govoril konečno besedo zopet sodrug E. Kristan.

Lepo znamenje je, če se držav. uslužbenci zavedajo svojih pravic, seveda šele potem, ko jih država prime s kleščami. Toda kaj bo v bodočnosti? Za volitve je še čas in s poslanci se ne doseže vsega. Prisiliti bo treba državo, da bo dala iz grda, česar noče iz lepa. Pozivlja k organizaciji zlasti poštne uslužbenke. Pravi, naj se skliče še en shod, ki naj bo še impozantnejši, preden se vrši glasovanje o znanih predlogih v plenumu zbornice.

Nato je bil shod končan. Mnogo pa je bilo navzočih, ki o položaju niso imeli pojma, zato so ploskali govornikom le ob šlagerjih, če se je omenilo kakega fajmoštra ali pa poslanca Gostinčarja.

Mesto razprave o drugi točki dnevnega reda pa se je — morda dogovorjeno — sklenil — kontumac! —

* * *

K Etbin Kristanovim izbruhom in »Narodovi« hinavščini je najboljši odgovor poročilo, katerega je podal ugledni naš državnozbornski poročevalec v »Slovenecu« dne 7. marca t. l. Dobesedno ponatiskujemo takratno »Slovenčevo« poročilo, ki se glasi:

Razkrinkana demagogija.

»Včeraj sem podal v kratkih obrisih podoba železniške uprave. Ta podoba je jako senčnata, ker država mora doplačevati. V tekočem letu bode državno doplačilo znašalo blizu 64 milijonov kron. Navzlic temu pa priznajo vsi merodajni krogi, da se morajo železničarjem primerno plače zvišati. In če železnice same ne donajajo toliko državi, da bi mogla primerno plačevati svoje uslužbenke, njena dolžnost je, da nedostatek pokrije iz drugih virov. Zato pa tudi vedno naglašamo, da je brezstiden demagog, kdor na eni strani zahteva od države, naj izboljšuje plače in pomnožuje državne podpore za razne namene, na drugi strani pa s svinčnikom v roki črta državi dosedanje dohodke. To more delati le človek, ki se je ali sprl s pametjo ali pa odklanja vsako odgovornost ter kot demagog vara ljudstvo, da bode klatil zvezde z neba. Prvo je neumno, drugo je brezvestno. Stvar pa nima lepšega lica, ako kdo nekaj predlaga samo s tem namenom, da političnemu nasprotniku »strga krinko z obraza«. Pri takih prilikah zgodi se navadno, da bojeviti petelin zgubi kriva peresa s klobuka.

Ta uvod zdi se mi potreben v pojasnilo včerajšnjega glasovanja o predlogu soc. demokratov, naj se meni nič tebi nič takoj zvišajo izdatki za železniške delavce in nižje uslužbenke za 20 milijonov kron. Predlog bi se mogel še zagovarjati, ko bi fin. minister za tekoče leto v proračunu izkazal vsaj 20 milijonov prebitka. Ker pa predlagatelj dobro veda, da bi v tem slučaju proračun izkazal velik primanjkljaj in da bode večina že iz tega odklonila predlog, zato pač ne morejo trditi, da je predlog resen. Sicer pa je poslanec Seitz sam sinoči javno priznal v odseku, da hočejo s predlogom le »razkrinkati demagogijo kršč. socialcev«. To je slaba šala, ako delavcem obljubujejo milijone, v isti sapi pa priznavajo, da hočejo le političnega nasprotnika spraviti v zadrego. Morda bi bila večina glasovala s soc. demokrati, ko bi ti za leto 1909. predlagali primerno zvišanje delavskih plač. Ko so pa videli »razkrinkano komedijo«, glasovali je vseh 23 navzočih članov raznih strank proti predlogu, za katerega je glasovalo le osem soc. demokratov. Odsek pa je soglasno odobril resolucijo poslanca Šramka, ki naroča vladi, da za bodoče leto v proračunu primerno zviša plače železničarjem. Železniški minister pa je naznanil veselo novico, da pridejo s 1. julijem 1908. čuvaji v III. plačilni razred uslužbencev. S tem se jim zvišajo plače od 750, oziroma 850 in 950 kron na 1400 kron.«

Razmere na ljubljanski pošti.

Kakor po navadi, kadar se gre za socialne zadeve, je zdaj glede na pritožbe poštinih uslužbencev ljubljanske pošte »Slovenski Narod« lepo pricapljal za nami. Minuli torek smo mi pozvali ljubljanski občinski svet, da naj se v torkovi seji potegne za poštne uslužbenke. Gospodje občinski svetniki so pa molčali. Molčal je

tudi predsednik »Ljubljanske podružnice društva poštinih uradnikov«, oficijal gosp. Mayer. In do dne 18. marca t. l. je molčal tudi »Slovenski Narod«. »Slovenski Narod« je obenem napadel tudi poslanca S. L. S. dr. Žitnika, ker ni glasoval za predlog socialnega demokrata Beera. Tako kot dr. Žitnik je pa glasovala tudi Hribarjeva »Jugoslovanska zveza«. Sedaj vsak vé, da je pri »Narodu« doma le hinavščina in brezvestno hujskanje! Še nekaj k temu brezvestnemu hujskanju. Soc. demokracija je v državnem zboru v opoziciji in ne sodeluje pri državnem gospodarstvu. Lahko ji je, da preseneča javnost s svojimi predlogi, za katere v proračunu ni pokritja. Dravnozbornska večina je zavzeta za koristi poštinih in drugih državnih uslužbencev. Za višje izdatke se pa mora dobiti pokritje v proračunu, da ne zleze država v dolgove. Socialni demokratje zasledujejo taktiko svojih tovarišev v nemškem državnem zboru. Če ti predlaga kdo kako stvar, recimo 1 krono, bo prišel socialni demokrat in za njim predlagal 10 kron. Če ga pa vprašaš, kje naj se dobi denar, ti pa ostane dolžan odgovora. To je lahka politika, ki jo vrši lahko vsak otrok. Potem seveda vpijejo navadno socialni demokrati o izdajalstvu. Če se pa povišajo davki zato, da more država izpolniti svoje socialne naloge, pa socialni demokrati zopet ugovarjajo in vpijejo o izdajalstvu. Kdor kaj dá, mora imeti tudi sredstev, da lahko dá. Kdor pa dela dolgove, tak je slab gospodar. Kajne, gosp. župan Hribar, da je res tako! Socialni demokratje naj prično gospodariti pri državni upravi, potem naj vpijejo o izdajalstvu. Res fletno je pa, da pridejo »Slovenskemu Narodu« tako prav socialno-demokratski predlogi, kadar se gre za napad na naše poslance. Lahko rečemo, da je dr. Žitnik za poštne in druge uslužbenke storil vedno svojo dolžnost in da se tega moza zato ne more prištevati med tiste ljudi, ki volivce s praznimi frazami le — farbajo.

* * *

Poštinih uradnikom na uho. Iz »Slovenskega Naroda« posnamemo, da je imela »Ljubljanska podružnica društva poštinih uradnikov« v gornji dvorani pri »Roži« svoj letošnji občni zbor. To-le v informacijo našim poslancem: 1. Naše uredništvo k zborovanju ni bilo povabljeni. 2. Predsednik oficijal g. Mayer je pel slavospev Hribarju in rekel, da je storil za poštne uradnike tudi potrebne korake v ministru. Samo pozabil je povedati, da bi bil Hribar kaj dosegel. Mi se smejamo neaktivnosti vodstva »Ljubljanske podružnice društva poštinih uradnikov« nasproti našemu uredništvu. Za poštne uradnike smo se začeli potegovati mi. Če smo pripomogli z našimi članki, da so dobili poštini uradniki več korajže, nas to zelo veseli, kakor nam je tudi všeč, da je pričelo za nami tudi capljati glasilo slovenske svobodnomiselnice inteligence. Oficijal g. Rak se je zahvalil »Slovenskemu Narodu«, ki je edini list, ki podpira tukajšnje poštne uradnike v njih stremljenjih. Oficijal g. Rak se seveda na nas ni spomnil, dasi smo pred »Narodom« in krepkeje kakor njegov »Leibjournal« ožigosali neznosne razmere med uradništvom ljubljanskih pošt. »Narod« je ponavljal v bledeh bojah, kar smo mi pred njim začrtali v krepkih barvah. Iz vsega sledi, da je stanovsko društvo »Ljubljanska podružnica društva poštinih uslužbencev« 1. podružnica eksekutive »Narodnonapredne stranke« in 2. propagatorica »Slovenskega Naroda«. Gospodom voditeljem te liberalne organizacije bi dobrohotno svetovali, naj prouče spise o modernih stanovskih organizacijah. Studij in trezen razum jih privedeta, da stanovskih društev ne smejo voditi politična stremjenja. Prijatelji organizacij smo, a obsojamo stanovske organizacije, ki zasledujejo pred vsem politične smotre.

Prodajalec

(Platz-Agent) 734 3-2

manufakturne stroke za mesto Ljubljano in okolice dobi takoj dober zaslužek v tovarni pletenja in tkanin Dragotina Hribarja v Ljubljani.

Organista in cerkvenika

sprejme župni urad Šmartin pri Kranju. 712 3-3

VINO

je na prodaj v kmečkih kletih. Posreduje in za pristnost jamči »Posojilnica« v Kaštelu, pošta Buje v Istri. — Pošilja tudi manjše soče od 56 litrov naprej. Vino belo in črno od gl. 13.50 do 18.—.

Zdrob, jajca, mleko

so snovi, iz katerih se izdelujejo »Pekatele« in ker ima Prva kranjska tovarna testenin v Ilirski Bistrici pravi recept, ni čuda, da sega po njih vsak, ki jih je okusil. 301 2-2

Samo 6 dni

Havre New-York

Franoska prekomorska družba. Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek. Vozne liste in pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

obl. konc. potovalna pisarna Ljubljana, Dunajska cesta št. 18, nasproti znane gostilne pri »Figovu«. 1878 26-9

V Angleškem skladišču oblek

se radi pomanjkanja prostora in vsakdanjega dohoda svežega blaga prodaja najmodernejša in najfinejša konfekcija za dame, gospode, deklince, dečke in otroke že sedaj za lastno ceno.

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg 5.

Delniška družba „ZDRUŽENIH PIVOVAREN“ Zalec in Laško

priporoča svoje izborno pivo. — Specialiteta: »Salvator« (črno pivo a la monakovsko).

Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187).

Pošiljate na dom sprejema restavracija »Narodnega Doma« g. Kržišnik. (Telefon št. 82.)